

Za Posavje referendum že teče

Svet posavskih občin je po sklepu slovenskega izvršnega sveta sklical sejo svojih članov in nanjo povabil vodje poslanskih klubov slovenskega parlamenta. Težave so se začele že pri tem, ko sklicatelji niso mogli dobiti naslovov, ampak so se lahko na vodje poslanskih klubov obrnili edino preko generalnega sekretarja republiške skupščine. Dejstvo je, da se je omenjenega sestanka udeležilo skoraj več novinarjev kot ostalih povabljenih. Posavje zastopa v republiški skupščini 21 poslancev in od njih so se vabilu odzvali trije. Izmed vodij poslanskih klubov (12 povabljenih) se je zasedanja Sveta posavskih občin udeležil le eden. Cilj razgovora je bil seznaniti povabljene goste s stališči prebivalcev, ki živijo v okolici elektrarne, do njenega obratovanja, do predlaganega referenduma o zaprtju nuklearke, in poslance poprositi, naj za božjo voljo o tem stvarno poročajo poslancem v svojih klubih.

Zgodba je klasična in jo domačini v sosesčini elektrarne poznamo na pamet. Objekt bo ostal, nič manj nevaren tudi po zaprtju, ker na podlagi tistega, kar je (ni) doslej storila država, vključno s svojimi zelenimi ministri, lahko pričakujemo samo hladno zaustavitev objekta. Ni rente, ni zakonodaje, trajnega odlagališča NS RAO, ni niti še znane lokacije zanj, ni rešitve za iztrošeno gorivo, ni denarja za dekomisijo, ob takem odnosu (nezagotavljanje sredstev, pritisk, negotova usoda) kmalu ne bo kadrov ... Opredelitev, da bo denar za zaprtje objekta zagotovil proračun, je eden izmed posavskih funkcionarjev pospremil s pikrim komentarjem o sposobnostih in osebnosti njenega avtorja, saj je več kot očitno, da trenutno v proračunu ni za to namenjenih sredstev, jasno pa je tudi, od kod se proračun polni. Dejstvo je tudi, da mora elektrarna trenutno od obeh republik denar, ki ji pripada za zagotovitev varnega obratovanja, očitno izsiljevati na dolgotrajnih razgovorih.

Slišali smo vrsto obtožb in protiobtožb: da nas je država enkrat že preigrala po levi in da bi to rada ponovila – in se otresla vsakršne obveznosti, da je že postavitev elektrarne v Posavje imela za cilj pustiti to regijo nerazvito, da je predlog za referendum politična akcija, izhod v sili, ko vladi po letu in pol ni uspelo narediti ničesar, da bo strokovno vprašanje varnosti in vmesnosti obratovanja elektrarne prepustila množicam, namesto da odločitev in odgovornost prevzame nase, da je izvedba referenduma na dan volitev čisti nesmisel... Zato smo slišali zahtevo, da republiški izvršni svet umakne predlagani osnutek zakona o referendumu o zaprtju NEK in najprej naredi vse tisto, kar mora narediti.

Seveda sta povzdignila glas tudi zagovornika vladne politike, pristaša zapiranja nuklearke do leta 1995 – funkcionarja stranke zelenih. Gostujoči vodje poslanskih klubov Heinz, Rame in Kopač so, resnici na ljubo, bili priča pravemu besednemu spopadu med dvema stališčema. Gospoda Ivan Tomše in Alfred Železnik sta v imenu stranke zelenih Slovenije nizala argumente v prid izvedbi referenduma. Med njimi so najbolj odmevale trditve gospoda Tomšeta, katerih razkritje je napovedal kot vodja parlamentarne komisije za ugotavljanje okoliščin (in nepravilnosti) v zvezi z gradnjo NEK. V bistvu je ostal skrivnostni do konca sestanka in je objavo dejstev napovedal za čas, ko jih bo komisija do konca raziskala. Čeprav bi mu navzoči posavski funkcionarji (in končno tudi novinarji) bili pripravljeni verjeti na

besedo. Po njegovih besedah pa komisija, ki jo vodi, pozna že vrsto nepravilnosti iz časov pred in med gradnjo tega objekta, ki vse posledično vplivajo na njegovo varnost. Med njimi je gospod Tomše izdal, da je del arhiva NEK še vedno trdno zaklenjen v bunkerju preprosto zato, ker ni usklajen z zahtevami ameriške zakonodaje, kar pomeni, da nam Westinghouse lahko tudi ne bi smel prodati opreme za elektrarno in tehnologije. Komisija se do dokumentov, še posebno do njihovih originalov, dokoplje le stežka, ko ji pa to le uspe, so po besedah Ivana Tomšeta rezultati hudo čudni. Med objekti, ki nikakor ne bi smeli biti v radiusu petnajstih kilometrov okrog nuklearke, so, na primer, tudi taki, ki lahko izzovejo močan pok ali eksplozijo, skladišče v Žlapovcu, plinovod, raketna baza, kamnolom Gunte, skladišče razstreliva, kemična tovarna (Videm)... Predlagal je tudi analizo strokovnih kadrov, ki so morali zaradi resnicoljubnosti zapustiti jedrsko elektrarno – bili so v bistvu politični obsojenci. Žal je vseskozi na pogumno in odločno akcijo Ivana Tomšeta, na njegovo dobronamernost metal senco očitek enega izmed navzočih. Ciril Kolečnik je prinesel zapisnik iz leta 1971, iz katerega je očitno, da je bil med tistimi, ki so sprejeli sklep o gradnji JEK tudi gospod Tomše – v imenu takratne fronte, SZDL Brežice.

Seveda so ostali, tisti z drugačnim prepričanjem, hoteli vedeti podrobnosti. Saj tudi med njimi nihče ni srečen zaradi bližine nuklearke in vsi bi bili hudo veseli, če bi jo bilo možno kar čez noč pospraviti. Žal pa bo to šlo le z veliko muko in kot kažejo izkušnje z dosedanjim obnašanjem slovenske vlade, tako počasi, da se za okoličane še generacije ne bo nič spremenilo na bolje. Vsi se namreč zavedajo, da kakršenkoli "dogodek" v jedrskem objektu iz perspektive človeškega življenja nosi pečat večnosti. Zato bi bili Ivanu Tomšetu hvaležni že, če bi jim, ob zatrjevanju, da stalno odlagališče NS RAO ne bo moglo biti zgrajeno do leta 1995, razkril vsaj lokacijo. To bi imeli za znamenje dobronamernosti tako vlade kot stranke zelenih, njihovega resnega namena, da nuklearke ne bodo samo zaustavili in potem v nedogled vlekli ostali postopek.

Procedura

"Problematika varnega obratovanja Nuklearne elektrarne Krško se zaostruje. Zbori naše občinske skupščine so na skupnem zasedanju (23. januarja 92) sicer izglasovali Odlok o spremembah in dopolnitvah planov in s tem "dovolili" pričetek predpisanih zakonskih postopkov za širitev začasnega skladišča NS RAO znotraj ograje NEK. Hkrati z njim so potrdili še dodatna stališča, ki jih je o zadevi predložil skupščinski izvršni svet.

Ob ugotovitvi, da načrtovane aktivnosti republiškega izvršnega sveta, ki naj bi pripeljale do znane lokacije za trajno odlagališče NS RAO, kasnije, ter ob dejstvu, da bo o končni usodi naše elektrarne odločal "slovenski referendum" (s čimer se SO Krško ne strinja), so skupščinski delegati zahtevali, da zaprosim za uradni sprejem in pogovor, na katerem naj bi vam predstavil naše težave, stališča ter zahteve."

To zahtevo je predsednik SO Krško Vojko Omerzu naslovil na predsednika Skupščine Republike Slovenije, Franceta Bučarja (27. 1. 92), iz njegovega kabineta pa je že naslednji dan prišel nasvet, naj se Krčani najprej obrnejo na resorne ministre. Prošnja, naslovljena na predsednika slovenskega izvršnega sveta, Lojzeta Peterleta, je dobila odgovor z napotilom, naj gospod predsednik Omerzu predstavi zahteve svoje skupščine podpredsedniku, dr. Šešerku. Razgovora z njim sta se po sklepu Predsedstva SO Krško 11. februarja udeležila podpredsednika skupščine Miran Resnik in dr. Stane Sunčič. Hkrati pa so Krčani vztrajali pri zahtevi po neposrednem srečanju s predsednikom Peterletom.

Vse to bi vam lahko prihranili, spoštovani bralci, a ker je v teh protokolarnih vrsticah zapisanega veliko več, kot se bere, smo se odločili za tako pot. Podpredsednik SO Krško, dr. Sunčič, je delegate zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora seznanil z vsebino razgovora z Leom Šešerkom in Miho Jazbinškom na zasedanju 13. februarja.

Po besedah podpredsednika in ministra se načrti za zapiranje NEK (varnostni predpisi, tehnični ukrepi, normativni akti) intenzivno pripravljajo in delo poteka ne glede na to, ali referendum o zapiranju NEK bo ali ne. O času, ko naj bi lektrarno zaprli, sta predstavnika vlade govorila megleno – nedoločno.

Zahtevo Krčanov, da mora vsak volilec, ki bo glasoval za predčasno zaprtje nuklearke, s tem tudi sprejeti trajno odlagališče NS RAO v svojem kraju, če stroka potrdi primernost posamezne lokacije, sta

Dokler pa slovenska vlada ne stori NIČESAR od tistega, kar bi po vseh zapovedih pozitivne svetovne zakonodaje morala storiti v zvezi z zapiranjem jedrske elektrarne, dokler se sploh noče pogovarjati o renti, dokler noče sprejeti predlagane dopolnitve vsebine referendumskega vprašalnika (Če strokovnjaki ugotovijo, da je vaš kraj najustrežnejši za gradnjo odlagališča NS RAO, ga boste brez ugovora sprejeli), dokler zvrta odgovornost za odločitev na anonimno volilno telo slovenske države, dokler ... Dotlej pač Posavci ne verjamejo, da se bo stvar iztekla tako, kot bi se morala, in dotlej raje vidijo, da elektrarna obratuje z vso svojo posadko in z vsem servisom, ki ga mora imeti.

zavrnili. Trdita, da referendum ni razpisan zato, da bi nekoga v nekaj prisilili, ampak je objekt (NEK) tako pomemben, da vlada za sklep potrebuje širše mnenje. Gre tudi za velik strošek iz proračuna. Sam referendum se lahko izpelje tako, kot je predlagano, lahko pa ga bo razpisala tudi vlada sama! Med pripravami na referendum bodo pripravili oceno celovite varnostne situacije, oceno nevarnosti in energetsko bilanco. Vse to bo, po njunih besedah, na voljo pred referendumom.

V razgovorih s solastnico NEK, Republiko Hrvaško, so nastopili novi elementi. Ker Jugoslavije ni več, je večino obveznosti prevzela Slovenija. Ta zahteva, da se del NS RAO spravi na območju Hrvaške. Ena primernih lokacij bi bila blizu Haloz, vse druge pa so sedaj na ogroženih območjih, kjer gradnja odlagališča ne pride v poštev. Dokumenti se tudi po njuni oceni pripravljajo počasi. Dr. Šešerko in inž. Jazbinšek sta obljubila, da bo slovenska vlada storila vse, da bo prekinjeni dotok denarja iz obeh držav nemoten in bodo vsi predvideni tehnični ukrepi opravljeni pravočasno, v skladu z mednarodnimi predpisi. Nista pa zagotovila, da bo vlada pred referendumom poskrbela za strokovni kader, ki bo moral zagotoviti varno obratovanje ali mirovanje NEK. Za to bo potreben velik pritisk, saj je v klopih slovenskega parlamenta velik odpor do plačevanja teh sredstev. Rento, po drugi strani, smatrata za upravičeno, saj gre za visoko rizičen objekt, ki bo to ostal tudi potem, ko bo NEK v fazi zaustavitve in razstavljanja.

Ob nedavni zaustavitvi NEK zaradi okvare je očitno razgovor nanesele tudi na varnost obratovanja objekta. Sogovornika iz Ljubljane sta se sicer strinjala s tem, da dvestodnevno neprekinjeno obratovanje NEK kaže na njeno kakovostnost, hkrati pa pripomnila, da bi nekoliko pogostejše zaustavitve ali pregledi (remonti) lahko še povečali njeno varnost.

NAŠ GLAS

NAŠ GLAS – SKUPŠČINSKE DELEGATSKE INFORMACIJE – Izdaja: INDOK center Skupščine občine Krško – Naklada: 2400 izvodov – Odgovorni urednik: Ivan Kastelic – Uredništvo: CKŽ 12, 68270 Krško, telefon: (0608) 21-868 – telefax (SO Krško): (0608) 21-828; 21-678 – Tisk in grafična priprava: Papiroti – vse iz papirja Krško, d.o.o. – Glasilo je oproščeno

temeljnega in posebnega davka od prometa proizvodov na podlagi mnenja Republiškega sekretariata za informiranje št. 23-91 z dne 25. junija 1991 – Za točnost podatkov in informacij, ki so objavljeni kot uradna obvestila, pojasnila ali strokovna gradiva, odgovarjajo posamezne službe, organi oziroma strokovni delavci, ki so pod temi besedili podpisani. – Rokopisov in slik ne vračamo.

NE Krško ima svoje argumente

"Ni rasti bruto proizvoda brez rasti porabe električne energije. Predpogoj pa je seveda, da država ve, kako se kani gospodarsko razvijati," smo med drugim slišali od vodilnih delavcev krške nuklearke na tiskovni konferenci, ki so jo sklicali 6. februarja, po tem ko je Izvršni svet Republike Slovenije sprejel sklep o Zakonu o referendumu o zaprtju NE Krško.

Seveda je bilo treba najprej razjasniti oči tek, češ da je elektrarna namenoma insceni rala okvaro in zaustavitev proizvodnje (5. 2. 92), da bi tako poudarila pomen svojega ob stoja in pritisnila na javno mnenje. Kdor po zna neomajno, pošteno in umirjeno osebnost direktorja nuklearke, inž. Rožmana, je lahko pričakoval odgovor, kakršnega je ta dal: "To naj ostane problem tistih, ki take špekulacije proizvajajo! Vse predobro se zavedamo po mena elektrike v zimskem času, res pa je, da proizvodnja energije nima prednosti pred varnostjo obratovanja. Zato si intenzivno pri zadevamo, da bomo napako odstranili in preprečili podaljšanje neprijetnih redukcij. Hkrati opravljamo še druge posege, meritve in preventivne ukrepe, za katere je pametno izkoristiti vsako zaustavitev. Končno je elek trarna neprekinjeno obratovala 200 dni, kar je najdlje doslej. So me pa redukcije osebno zelo presenetile, saj smo doslej poslušali le izjave, da nam je vsem ob vsakem trenutku elektrika zagotovljena."

Ni izvedljivo, da bi še enkrat nanizali vse zahtevane pogoje, ki bi jih lastnik (državi Slovenija in Hrvaška) moral izpolniti, če bi hotel zaustaviti in razstaviti JE Krško v skladu s predpisi, ki veljajo v razvitem svetu. Zato se bomo v tem prispevku omejili le na nekaj najnovejših očitkov varnosti objekta. Med njimi je seveda na prvem mestu potresnost tal, na katerih elektrarna stoji. Nuklearniki predstavniki (direktor inž. Stane Rožman, tehnični direktor inž. Josip Aralica, vodja projekta RAO mag. Krešimir Fink) so še enkrat zatrdili, da vse študije dokazujejo, da zaradi potresnosti tal ni nikakršnih zadržkov za njeno varno obratovanje. Kljub temu so naročili še dodatni, najnovejši študiji o vseh vhodnih potresnih podatkih. Eno bo napravila ljubljanska univerza, drugo pa zunanja in stitucija.

Ob očitku, da je oprema nuklearke zastarela in da ima konstrukcijske napake, zatrjujejo, da v svetu deluje z enako ali starejšo opremo veliko elektrarn, da je njeno obnavljanje ob remontih povsem normalen proces vzdrževanja vsakega stroja in da so tudi v letošnjem remontu predvideli (in pripravili) zamenjavo določene opreme. Problematičen ostaja edino parogenerator, ki ne bo držal polne življenjske dobe elektrarne in bi ga bilo treba zamenjati, po možnosti z nekoliko močnejšim. Če naj o tem sklepajo, mora nujno biti čim prej dorečena odločitev o usodi obratovanja elektrarne. V gradivu, ki so ga gostitelji pripravili za tiskovno konferenco, je zapisano, da znaša emisija radionuklidov v okolje (ob rutinskem obratovanju) 2-3 % upravne omejitve za tekočinske in plinske izpuste, z izjemo tritija, ta pa je na ravni 60 % upravne

Od leve: mg. Fink, ing. Rožman, ing. Aralica

omejitve. Celotna obremenitev okolja po teh podatkih znaša 0,1 % celotne obremenitve. Nadomestitev proizvodnje NE Krško s klasičnimi viri pa bi onesnaženost že itak preobremenjenega ozračja nad Slovenijo znatno povečala.

Značilen je tudi zapis ob očitku o vojaški ogroženosti elektrarne: "Jedrsko elektrarno zagotovo niso projektirane in grajene, da bi bile odporne proti namernim vojaškim napadom s težkimi orožji. Ena projektnih osnov je pač bil tudi normalen človeški razum. NE Krško ni bila napadena v trenutku največje vojaške ogroženosti, ki se, verjamemo, ne bo več ponovila. Kritična točka ranljivosti je enaka, če elektrarna obratuje ali pa je zaustavljena." Preureditve jedrske elektrarne v plinsko so se v svetu doslej lotili le poredkoma: tam, kjer so nuklearke že dotrajale in je bila dragocena že izraba njihovih lokacij, ali pa tam, kjer jih sploh še niso zagnali. Tako o podobni akciji razmišljajo sosedni Avstrijci v primeru svojega Zwentendorfa. Predvsem vidijo avtorji gradiva ekonomsko neupravičenost takega postopka ob neresenih vprašanjih vpliva na okolje, dobave plina ... K temu je treba dodati, da bi ob sedanjih pogojih v družbi nuklearka tudi ob konverziji v plinskoparno elektrarno še vedno ostala jedrski objekt, saj jo njena posadka sme pripeljati samo do stanja hladne zaustavitve.

Razrešitev jedrskosti elektrarne je očitno najbolj pereč problem, ki ne da spati prebivalcem okolice tega objekta. Vlada Slovenije doslej tudi približno ni nakazala rešitve za

trajno odlagališče NS RAO, in ne za iztrošeno gorivo. Ni niti finančnih sredstev, potrebnih za celovite posege razstavljanja (dekomisije), niti še ni zanje definiranih virov (mag. Fink). Ravno tako še ni nihče ničesar izjavil in ne ukrenil v zvezi z odlaganjem iztrošenega goriva, pa bi že bil čas. Čeprav mora posadka strokovnjakov po zadnjem dnevu obratova-

nja elektrarne tako gorivo oskrbovati - hladiti (mag. Fink je uporabil hrvaški izraz baratati) še najmanj štirideset let. Trenutno je v hladilnem bazenu NEK za okrog 100 ton iztrošenih elementov, postopek iskanja in gradnje odlagališča pa je enak za enega samega ali pa za 500 ton. Le luknja mora biti večja! Moje

Remont v NE Krško se bo začel 1. maja

Tokratni remont bo trajal nekoliko dlje (65 dni) in bo najobsežnejši od vseh dosedanjih. Med njim predvidevajo tudi podrobne inšpekcije in obsežne posege. Zamenjali bodo osrednji računalnik, kondenzator, instalacije v sistemu varnosti - radiacijski monitoring v kontejnerju in opravili še vrsto manjših, vsakoletnih menjav...

Zaradi vsega tega bo remont letos trajal nekoliko dlje, tak je bil tudi načrt, in zaradi tega je bil prejšnji nekoliko krajši. V elektrarni so imeli precejšnje težave s tujimi dobavitelji uslug, s financiranjem opreme, saj so na rizični lestvici padli na najnižjo stopnjo financiranja doslej. Inženir Rožman je poročanje o pripravi na remont zaključil z upanjem, da bodo pri dogovarjanju vendarle uspešni in da bodo elektrarno lahko pripravili na naslednji, podaljšani obratovalni cikel: 14-15 mesecev.

laično mnenje je, da tudi v stopnji njihove nevarnosti ni hude razlike, saj že en sam

element zadostuje, da ob spletu nesrečnih okoliščin povzroči tisto, česar se vsi pravzaprav bojimo. Komu potem mar petstokrat večja nevarnost! Morda tistim, ki mislijo, da so sedaj v Ljubljani na varnem?

Po mnenju mag. Finka dolgujemo dejstvo, da v svetu še ni nobenega odlagališča za izgo-rele elemente, temu, da ga svet še ne potrebuje! S tem pomanjkljiva tehnologija nima nič opraviti. Svet namreč funkcionira na ravni potreb in problem je v človeških glavah. Ko bo odlagališče potrebno, ga bo svet postavil! Velika večina svetovne zaloge gorivnih palic namreč še ni dovolj starih (ohlajenih), da bi jih lahko pospravili. Izvedeli smo tudi za švedski program spravila obsevanega urana. Za njim stoji gospod Gustavson in trenutno imajo na Švedskem evidentiranih 1.000 primernih lokacij. V petih letih se bodo odločili za eno in odlagališče bodo dokončali do leta 2.020. Definirali so tudi že tehnologijo in jo dali v recenzijo sedmim državam, ki imajo sicer na ta problem povsem drugačne poglede (Francija, ZDA, Japonska, Nemčija...). Bistvo njihove tehnologije je odlaganje 500 metrov globoko v granitno strukturo, z bentonitnim puferjem in bakrenimi kontejnerji, ki so novost!

Namenoma se nismo spuščali čisto v vse podrobnosti, ki smo jih ponovno slišali na tiskovni konferenci. Človek ima občutek, da sedimo skupaj prepričani (razen izjem) in pričujemo drugi druge, bistvo problema pa ostaja: nuklearka je tu in bo tu tudi ostala, čeprav jo bodo zaustavili. Po dosedanjem mačehovskem obnašanju slovenske vlade do nje in (posredno) do naše varnosti sodeč, nam bo predla trša, če bo elektrarna mirovala, kot pa če bo obratovala pod budnim očesom svoje posadke. Nesreča že sama nikoli ne počiva, nikar da bi jo dražili z umetnim sprožanjem odhajanja strokovnjakov, odtegovanjem sredstev, potrebnih za redno vzdrževanje, in podobnimi ukrepi, ki bodo še prekmalu vodili v samozaustavitev te neljube sode!

Poročilo o delovanju NE Krško

JANUAR 1992

Proizvedena električna energija: 450.932 MWh (neto).

Segrevanje Save:

- dovoljeni delta T: 3,0°C
- maksimalni delta T: 3,0°C
- povprečni delta T: 2,73°C

Tekočinske emisije

1. Koncentracija radioaktivnosti v efluentih pred izpustom v Savo je bila v mejah za pitno vodo (po Ur. listu SFRJ, 8/87, za skupine posameznikov iz prebivalstva).

2. Delež od največje skupne dopustne letne radioaktivnosti v tekočinskih efluentih (tritij - 20 TBq, ostali dopustni radionuklidi - 200 GBq):

- tritij 2,85 %
- ostali 0,02 %

Plinske emisije

1. Koncentracija radioaktivnosti (na razdalji 500 m) je bila v mejah za zrak (po Ur.

listu SFRJ, 8/87, za skupine posameznikov iz prebivalstva).

2. Delež od letno dovoljene doze za NEK zaradi emisije na razdalji 500 m (50 mikroSv): 0.003 %.

Radioaktivni odpadki

1. Število radioaktivnih sodov, uskladiščenih januarja:

- RAO srednje aktivnosti: 16
- RAO nizke aktivnosti: 0

2. Število vseh do sedaj uskladiščenih sodov: 8257.

Elektrarna je januarja dosegla 100-odstotno razpoložljivost in 97,76-odstotno izkoriščenost.

Peti februar je bil 201. dan neprekinjene proizvodnje v 9. gorivnem ciklusu, kar je od začetka obratovanja elektrarne najdaljše obdobje neprekinjene sinhroniziranosti z elektroenergetskim omrežjem.

V Vidmu so izdali odločbe o čakanju na delo

V krškem Vidmu je 350 delavcev več, kot bi jih po merilih svetovne produktivnosti in po študiji firme Jaakko Pöyry smelo biti, zato so pred nekaj dnevi dobili odločbe o začasnem čakanju na delo doma. Še nekoliko bolj črnega vruga na steni pa ima približno polovica od njih (195), za katere trenutno ni predviden noben proizvodni program, ampak se bo njihova začasna brezposelnost spremenila v trajno.

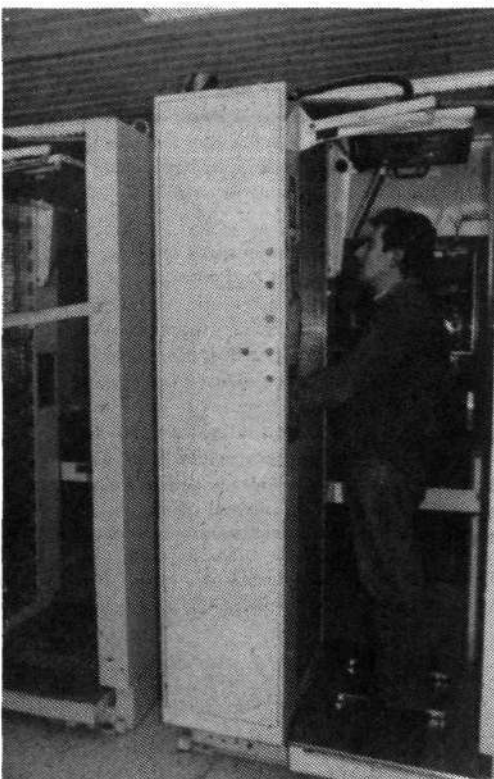
Beseda približno sicer zveni grozljivo, ker vsaka taka posamična odločba pomeni grob poseg v usodo posameznika in njegovo družino, a drugače ne gre. Število ni dokončno, ker je pri izdajanju odločb bilo nekaj malega nepravilnosti, ki jih bo morala razrešiti arbitražna komisija. Toda namesto tistih, ki jih podjetje ne sme postaviti na cesto, bi morali na čakanje drugi, ki jih pa lahko. Številke in zahteve upnikov so neizprosne. Predvsem pa bo morala Vidmova vodilna ekipa uspešno izbojevati vse bitke z upniki, s poslovnimi partnerji in še kom, da bo ohranila delo za onih 1.200 delavcev, ki so še ostali v tovarni. Če jim to uspe, bodo pognali proizvodnjo, marsikdo izmed sedaj čakajočih na delo bo imel priliko (in prednost) za ponovno zaposlitev. Če jim ne uspe, se bo sesul ne le Videm, pač pa velik del obubožanega Posavja.

Saj Vidma ne more nihče spustiti po Savi. Stroji bodo ostali tu in slej ko prej bodo upniki dolgoce prodali, spremenili v lastniške deleže... Nekomu se bo ob porastu povpraševanja po celulozi prej ali slej izplačalo nabaviti les in surovine ter ponovno zagnati proizvodnjo. Uporabil bo seveda dober, usposobljen domači kader. Vprašanje je le, koliko časa bo trajalo mrtvilo, preden bo odrešilna

veriga ponovno stekla! Nisem strokovnjak za te zadeve, a prepričan sem, da bo nekako takole moralo biti. Drugo vprašanje pa seveda je, kako to dočakati in dotlej preživeti družino!

Delavci, ki so se 6. februarja 1991 zbrali v krškem kulturnem domu, niso imeli volje razmišljati dolgoročno. Dobili so odločbe o začasnem razporeditvi na čakanje na delo doma. To je bilo edino stvarno dejstvo. Vse drugo so bili sami če-ji. Na sestanek jih je povabil tovarniški sindikat, da bi lahko skupaj poiskali možne rešitve, usmeritve, preverili pravilnost in zakonitost postopkov tam, kjer je bila ta dvomljiva. Prišli so tudi funkcionarji sindikata papirničarjev (Pergam) iz Ljubljane. Zbrani delavci pa so najprej hoteli razgovor z vodstvom tovarne, hoteli so se soočiti z direktorjem Francem Čargom. Prišel je, priklicali so ga lahko po telefonu, ki je v njegovem službenem vozilu in ki so mu ga tolikokrat prej očitali. Bil pa je namenjen na pogajanje s tujimi partnerji.

Ljudje so nanj zlili svoje ogorčenje, očitali vse, kar se očitali da, nekateri nekatere stvari tudi upravičeno... Samo naslov (direktor) očitkov ni bil vedno pravi. Razgovor je bil buren, poln groženj, razvnetosti, vsega, kar

se rodi v obupu. Končno so pristali na to, da ustanovijo komisijo iz predstavnikov vsake skupine (nekdanje TOZD) začasno odpuščenih delavcev, ki bodo skupaj s sindikalnimi delavci pregledali odločbe, poiskali nepravilnosti, morda kako rešitev. Razgovor z direktorjem Čargom so kasneje nadaljevali ob navzočnosti ostalih članov posloводства tovarne.

Na tiskovni konferenci, ki jo je direktor Vidma Franc Čargo sklical med dvema razgovoroma z nezadovoljnimi delavci, smo izvedeli njegova stališča in nekaj podrobnosti.

„Število delovnih mest se zmanjšuje povsod, ker recesija ni samo pri nas. Je po vsem svetu. Število delovnih mest tudi v boljših časih ne bo nikoli več stalno, spreminjalo se bo. Razumem delavce, ki so danes prišli v kulturni dom. So v težkem položaju, bili so v skupini, razgovori so dali dodatni zamah... Zato se je bilo z njimi težko pogovarjati in jim odgovarjati. Še enkrat pa ponavljam, da mene kontrolira upravni odbor, njemu odgovarjam in delavcem ne bom polagal računov o tem, koga imam zaposlenega po individualni pogodbi! To je tako po vsem svetu in pri tem moramo vztrajati tudi mi. Nekdo je pač moral presekati dosednji način razmišljanja in slučajno sem to v Vidmu bil jaz! Pri tem bom moral vztrajati, če pa ne bom mogel uresničiti tistega, kar smo se na upravnem odboru dogovorili, bom pač moral iti. Zato tudi ne bom razlagal plač vodilne ekipe, medtem ko mojo lahko vsakdo preveri.

Še enkrat poudarjam, da je izhod v novih programih za te delavce in da bomo te rešitve morali iskati intenzivneje kot kdajkoli doslej. Republiška vlada nam je obljubila pomoč pri nekaterih načrtih, a to morajo biti pravi poslovni načrti, dobri programi. V kriznem vodenju imamo skupino, ki se bo ukvarjala samo s podjetništvom in bo tem delavcem

morala pomagati pri ustanavljanju novih obrtnih delavnic, podjetij, gospodarstev, česar koli...

Največji upnik Vidma je Ljubljanska banka in ona lahko tudi vpliva na stečaj. Če gremo v stečaj, problema dodatnih programov in dodatnih naporov v zvezi z njimi za nas več ne bo. Delavci, tako oni, ki so še v Vidmu, kot oni na čakanju, bodo od tega dobili zelo malo! Tudi zanje bo stečaj neugodna rešitev. Nekateri tam ne razumejo, da skušamo vlagati dodaten napor, s kakršnim se moja konkurenca ne srečuje. Štiriindvajset ur na dan bi morali v Zahodno Evropo prodajati papir in početi vse, kar je s tem v zvezi, pa smo kljub temu naložili eni skupini, da se ukvarja z iskanjem rešitev zanje.

Še enkrat pa poudarjam, da jih razumem, saj je stanje v okolici Krškega resnično katastrofalno. Veliko ljudi s seznama poznam, bili so moji sošolci, nekateri že imajo po enega partnerja doma. Ti seveda ne bodo smeli na cesto, saj se zakona nameravamo držati.

Veliko truda smo vložili v informiranje, a kaže, da je neobveščenost še vedno velika. V tej situaciji ljudem pač prekipi in prenehajo spremljati pisanje v tisku. Naš partner za pogovore v imenu delavcev je sindikat. Z njegovo pomočjo bo skupina izbranih predstavnikov posamično obdelala vsak primer. Iz Ljubljane je prišla skupina pravnikov sindikata papirničarjev in skupno bodo odločali o ukrepih. So zelo korektni, se pa neusmiljeno držijo zakonov. Res pa je, da tudi delavci ne

vedo natančno, da so še vedno naši in da vsi še vedno pri nas dobivajo plačo. Če vodilna ekipa odstopi, se bo tudi plača vsaj zavlekla. S tem nočem strašiti nikogar, a tako je.“

Seveda smo hoteli slišati Čargovo stališče ob očitkih delavcev na račun vsega, kar je nekdanji TCP Djuro Salaj vložil v družbeni standard svoje okolice: „S tem dajanjem v okolico, s preteklostjo in razkopavanjem po njej moramo prekiniti. Tudi sam bi lahko stresel zelo slabo voljo na občino, na vso okolico ali na kogarkoli. Nikogar od tistih, ki so te stvari počeli, ni več ne v podjetju in ne tam in tudi nikomur ne bo nič koristilo, pa če jih spravimo za trideset let za zapahe. Narejenih je že nekaj korakov, dogovorjenih na skupni seji našega vodstva in občinskega izvršnega sveta.

Krška vlada bo za določen čas odložila plačilo nadomestila za uporabo stavbnega zemljišča, lahko pa zapišete predvsem v vaš časopis (Naš glas – op. ur.), da bi ta plačila za mestna zemljišča bilo treba primerjati s plačili drugih tovarn v Zahodni Evropi. Včeraj smo imeli tu predstavnike tovarne iz Avstrije, ki v tak sklad ne plačuje ničesar. Ne vem pa, kako imajo urejene ostale sisteme; morda imajo večje dajatve. Sklep o odlogu naših plačil je bil sprejet za do konca junija. Za poravnavo zapadlih obveznosti pa se dogovarjamo o prenosu doma upokojencev. Mi si namreč z njim ne moremo pomagati. Ne moremo ga prodati, da bi zaslužili...”

TAKO BI MORALI DELATI ŽE PREJ

Sestanek je bil po ocenah obeh strani konstruktiven

Po njem smo se pogovarjali s predsednikom panožnega Sindikata, g. Dušanom Reboljem.

● **G. Rebolj, prihajate s sestanka med direktorjem in predstavniki Sindikata ter delavci Vzdrževanja. Kaj nam lahko poveste po tem srečanju?**

Menim, da je narejeno veliko delo in da so po današnjem dnevu verjetno mnogi začeli razmišljati drugače. Pri tem mislim tako na razgovor z direktorjem, Francem Čargom, kot na predavanje o podjetništvu, ki ga je po razgovoru vodil dr. Vahčič.

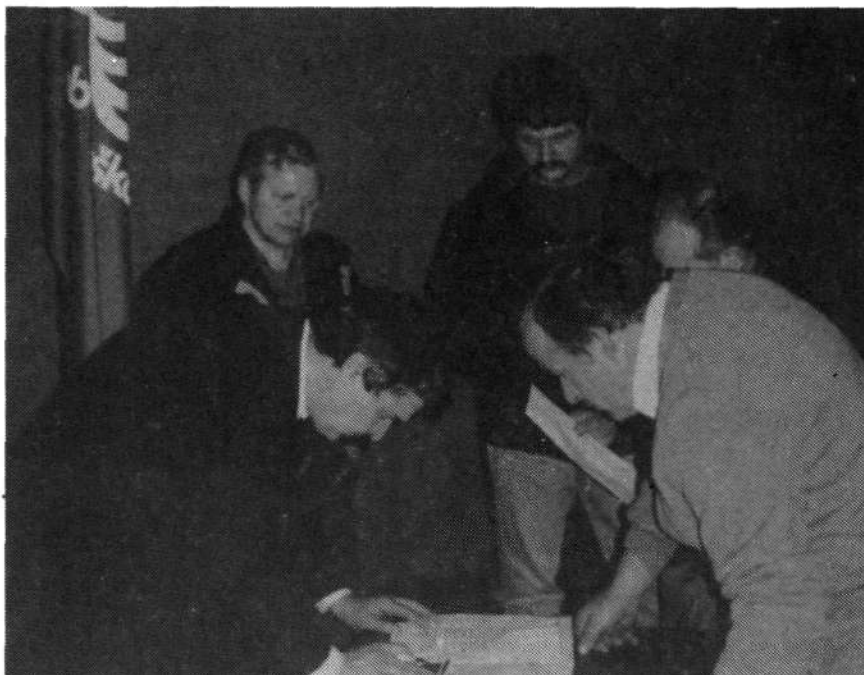
Sam namen sestanka pa je bil, da direktor odgovori na zahteve zaposlenih, ki so bile vse v kontekstu zadnjih dogodkov, in da se sklone dogovor med poslovođstvom in vođstvom sindikata.

● **Za kakšen dogovor gre?**

To je dogovor v smislu garancij s strani vodstva. Strnjen je v šestih točkah.

Prva točka je v smislu garancij vodstva, da Videm ima prihodnost in da niso v igri niti nadaljnje zmanjševanje zaposlenih niti stečaj. Sindikat je že leto in pol opozarjal, da v kolikor obstajajo viški, je potrebno intenzivno delati na pre zaposlovanju, prešolanju, novih zaposlitvah, in da trajno prenehanje delovnega razmerja ne pride v poštev. Upoštevanje te točke je še kako pomembno tudi zaradi prepotrebnega miru v firmi.

Druga točka vsebuje odgovornost za poslovne odločitve, ki so pripomogle k današnjemu stanju firme. Gre tudi za odgovornost predvsem operativnega dela vodstva, ki je "kreiralo" načine in postopke, ki so pripeljali do upravičenega revolta ljudi.

Dušan Rebolj v Krškem kulturnem domu pregleduje dokumente, preverja, posluša pritožbe

Ne samo da posloводство ni dovolj informiralo zaposlenih, pač je bil sam postopek ravnanja v tem času, ko so se pripravljale in delile odločbe, izven vseh človeških norm. Z ljudmi so pogosto postopali kot s številkami in Sindikat je na takšno ravnanje seveda moral reagirati. Sprožil je arbitražo in vrsto razgovorov s poslovodstvom, pa tudi z Ministrstvom za delo, v načrtu pa imamo tudi pogovore s predsednikom vlade in UO Vidma.

Vemo sicer, da so na posloводство pritiskali upniki, vendar menim, da pritisk upnikov ni opravičilo za takšno postopanje z zaposlenimi.

Tretja točka govori o arbitraži. Le-ta je bila konstituirana 6. februarja in bo delala tako dolgo, da bodo vse zadeve razčiščene. Deluje v sestavi: predstavniki strokovnih služb vodstva in strokovne službe Sindikata ter vodje in sindikalni zaupniki posameznih oddelkov enot in predstavniki delavcev na čakanju.

Arbitraža bo pregledala vse poimenske sezname presežnih delavcev, ugotavljala pravilnost uporabe kriterijev, določenih v kolektivni pogodbi, prav tako pa bo tudi preverila vse možnosti za eventualno omilitev trajnega prenehanja potreb po delu delavcev. Danes, v sredo, se je ta pobuda Sindikata že začela realizirati,

pregledani so bili spiski iz Vzdrževanja in ga. Labernikova, naša pravnička, ki sodeluje v arbitraži, je povedala, da je delo potekalo konstruktivno, ob medsebojnem upoštevanju mnenj in stališč. Arbitražna komisija bo nadaljevala svoje delo v ponedeljek.

Četrta točka obsega garancije, da se bodo nastali problemi reševali z novimi zaposlitvami, prešolanjem, prekvalifikacijami in da se na najmanjšo možno mero zmanjša število ljudi, ki bi ostali brez dela v Vidmu.

Prekinitev delovnega razmerja je po mnenju Sindikata zadnja varianta, ko je vse drugo že izčrpano. Ideje v Vidmu so, to se je pokazalo že ob današnjem predavanju dr. Vahčiča, in potrebno jih je še razvijati naprej in tudi izkoristiti.

Peta točka določa, da v kolikor arbitraža ugotovi določeno število ljudi, ki po zakonu ne morejo biti presežek, le-ti ne bodo nadomeščeni z drugimi imeni.

Sindikat smatra to točko za zelo pomembno in predvideva, da bi neupoštevanje te točke pripeljalo do nadaljnjega zaostrovanja klime v firmi, kar pa prav gotovo ne bi koristilo nikomur.

Dogovor zaključuje **šesta točka**, ki govori o plačah zaposlenih na individualnih pogodbah. Glede na to, da se ne spoštuje Podjetniška pogodba, je Sindikat mnenja, da je to potrebno upoštevati tudi pri individualnih pogodbah.

● **Dogovor je sklenjen in podpisan s strani vodstva Sindikata in direktorja. V bistvu so v njem zahteve, ki jih mora spoštovati direktor. Kaj nudi v "zameno" Sindikat?**

Sindikat je direktorju obljubil, da ob uresničevanju teh šestih zahtev ne bo izvajal nadaljnjih pritiskov. Zahteva po izvajanju teh šestih točk ni v smislu grožnje, pač pa gre za upoštevanje realnosti, ki izhaja iz zadnjih dogodkov v firmi.

● **Kakšni so Vaši vtisi po vseh zadnjih dogodkih v Vidmu? Mislite, da bomo vašo pomoč še velikokrat potrebovali?**

Želel bi, da tovrstne pomoči ne boste več potrebovali, seveda pa je prihodnost zaposlenih v Vidmu v rokah vodstva. Konec koncev pa bo tudi vlada že enkrat morala reči, če je Videm Sloveniji potreben ali ne. Nacionalni interes Slovenije bi moral biti, da pritisne na banko in na ostale upnike, da izpeljejo sanacijo Vidma.

Po današnjem dnevu odhajam iz Krškega zelo utrujen, a po drugi strani zadovoljen, da smo se tako eni kot drugi naučili kaj novega, kar bomo lahko s pridom porabili v prihodnje.

Želim pa za konec še enkrat poudariti, kar sem že večkrat ponovil, da vloga Sindikata ni, da stoji med vodstvom in delavci, ampak da izključno vedno zastopa in brani interese članstva.

Mira Urek

PETEK, 14. FEBRUARJA 1992 - ŠT. 6

Pa še to: V torek, 18. februarja, smo v Vidmu izvedeli, da je njihova vodilna ekipa z Ljubljansko banko (največjim upnikom) dosegla dogovor, da bo ta financirala nadaljevanje proizvodnje v tej tovarni. V povračilo so hoteli garancijo, da bo banka dobila svoja (vložena) sredstva povrnjena ob realizaciji plačil za opravljeno delo. Jutri, v petek, se bodo razgovori z ostalimi upniki nadaljevali, za konec februarja pa pričakujejo tudi ponovni delovni obisk podpredsednika Ocvirka ter ministrov Puharjeve in Rejca.

POBUDA

izvršnim svetom občin Posavja

Skladno s pooblastili in nalogami, ki jih imamo vsak na svojem področju dela, dajemo izvršnim svetom občin Brežice, Krško in Sevnica pobudo, da v okviru svojih pristojnosti sprejmejo nekatere ukrepe za omiljanje razmer, ki so dejansko že na meji vzdržnosti. Pravzaprav predlagamo dogovor med IS, Območnim odborom Gospodarske zbornice, obrtnimi zbornicami in sindikati Posavja za obvladovanje gospodarskih in socialnih razmer v Posavju.

Za izhodišča predlagamo:

1. Narediti je treba realno oceno gospodarskih tokov v Posavju. Na podlagi te analize za leto 1991 naj bi ugotovili možnosti za izhod iz težavnih razmer in sprejeli določene ukrepe za oživljanje vseh panog gospodarstva. Predlagamo torej ukrepe za aktivno gospodarsko politiko.

2. Po podatkih regionalnega zavoda za zaposlovanje je število brezposelnih v Posavju preseglo 14 % aktivnega prebivalstva. Dejansko brezposelnih je že 3371 delavcev (31. 1. 1992), še bolj žalostno pa je, da med temi kar 1704 mlajši od 26 let.

Pa tudi ta dva podatka ne dajeta prave slike, saj je na raznih čakanjih na delo po naši oceni še okrog 1500 delavcev, ki so prav tako potencialni kandidati za brezposelnost.

3. Socialna varnost zaposlenih pada, vzrokov za to pa je več. Poleg slabih gospodarskih razmer sta to še zakonsko omejevanje plač in nespoštovanje določil splošnih in panožnih kolektivnih pogodb.

Predlagamo, da naložite inšpekciji dela, da opravi svojo zakonsko dolžnost, saj je edina pristojna za nadzor in sankcioniranje nespoštovanja delovnopравnih aktov.

4. Žal najhitreje rastejo cene proizvodov in uslug, ki so pod državnim nadzorstvom (stroški bivanja, prehrane in uslug). Čeprav občine nimajo neposrednega vpliva, predlagamo, da v okviru svojih pristojnosti in možnosti posežete tudi na ta področja.

5. Izvršnim svetom posavskih občin predlagamo, da skušajo v proračunih najti sredstva za izplačilo vsaj zajamčenih plač, da ne bodo delavci tudi po več mesecev brez vsakršnih prejemkov.

6. Za pospeševanje zaposlovanja naj IS pripravijo skupaj z Zavodom za zaposlovanje program aktivnega zaposlovanja. Razpoložljiva sredstva za razvoj je treba v vsakem primeru pogojevati z zaposlovanjem novih delavcev. Merila in metode so seveda stvar dogovora ali odločitve tistega, ki bo dal denar.

7. Vsi zainteresirani naj skupaj pripravijo programe za pridobivanje denarja iz sklada za demografsko ogrožena področja, kar Posavje vsekakor je.

8. Program javnih del naj bo le mašilo za začasno zaposlitev tistih, ki nimajo pravice do nadomestila za brezposelnost.

9. Izvršni sveti naj v okviru svojih pristojnosti poskrbijo tudi za zakonitost delovanja podjetij, kar velja zlasti za podjetja, ki spreminjajo statusno obliko in razpuščajo organe upravljanja. Z močjo, ki so si jo prisvojili posamezniki, nastajajo možnosti za nekontroliran odliv družbenega kapitala v žepe nepoštenih ljudi.

Vse to so naše pobude. Način dela, oblike dogovarjanja in sestav posameznih skupin prepuščamo dogovoru med posavskimi izvršnimi sveti. Želimo pa tvorno sodelovati, saj smo zainteresirani za boljše socialno varnost naših članov, ki so tudi občani naših občin.

Prepričani smo tudi, da boste našo pobudo sprejeli in pričeli potrebne aktivnosti, saj so razmere, v katerih živimo, dejansko težke. Zato moramo vsak na svojem področju narediti vse, da bomo omilili stisko največjemu možnemu številu naših prebivalcev.

Pobuda je poslana vsem izvršnim svetom v Posavju. Reševanje problema pa je možno tudi na ravni posamezne občine.

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije

Območna organizacija sindikatov

Posavja - Krško

Predsednik: Jože Černoša

Adrijino dvorišče se prazni:

Januarska prodaja kar dobro kaže

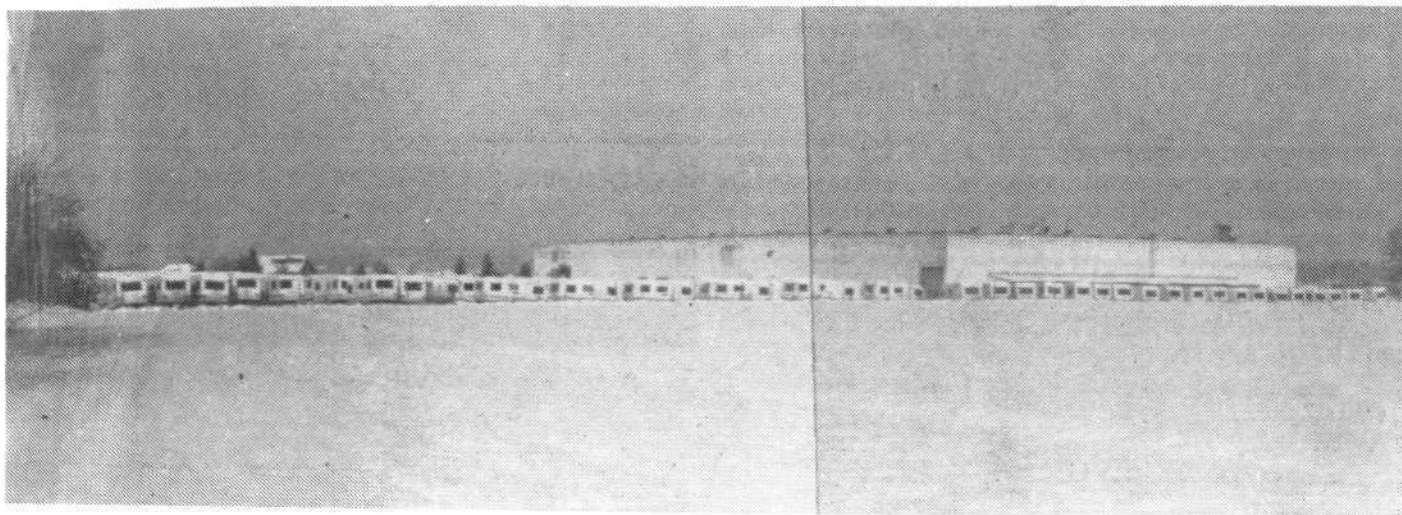
Tako nam je v telefonskem razgovoru zagotovil direktor brežiške tovarne prikolic Adria, gospod **Aleksander Lukež**. Krepko jih je namreč prizadela junijska vojna, ko se je zaustavil promet, zamrl turizem, padel standard in so bivalne prikolice kot ne nujna življenjska oprema v družini preprosto postale nepotrebne. Padec zanimanja za prikolice so beležili že zadnji dve leti, prekinitev prometnih tokov pa jim je odvzela tudi tiste stranke, ki so se na poti z dopusta (po

avtocesti) ustavile v brežiški tovarni in tam poiskale servis za svoje prikolice.

Trenutno je na tovarniškem dvorišču približno enomesečna zaloga proizvodnje prikolic, od tega je gre nekaj pripisati rednemu sezonskemu zastoju prodaje, deloma pa je tudi posledica evropske gospodarske blokade. Njihova matična hiša zanje sicer intenzivno išče dopolnilno proizvodno dejavnost in pričakujejo, da se bo to prihodnji mesec že razjasnilo. Dejstvo pa je, da so zadnjih 3-5 let kar

95 % proizvodnje prodali v izvoz. Letošnja prodaja se je šele začela in vsega zaostanka od junijske vojne sem ne morejo tako hitro nadomestiti. Udeležili so se sejmov v Holandiji in v Muenchenu in po prvih podatkih o prodaji v letošnjem januarju jim kar dobro kaže.

Brežiška Adria zaposluje okrog 180 delavcev in trenutno jih je nekaj tudi na začasnem čakanju na delo.

Prvi rezultati TRZ Bregansko selo:

Obnovljena vozila iz vojnega plena so odpeljala

Tisti, ki tako ali drugače spremljajo že nekaj časa trajajoči spopad brežiškega vodstva s civilno in vojaško republiško hierarhijo za usodo nekdanjih 600 delovnih mest v Tehničnem remontnem zavodu v Breganskem selu, bodo zanesljivo razumeli veselje vodstva zavoda nad njihovim nedavnim uspehom. Tretjega februarja so Teritorialni obrambi Slovenije izročili v uporabo prvo pošiljko: šestnajst obnovljenih vozil, ki so nekoč služila (nekdanji) Jugoslovanski armadi.

Zbrane predstavnike Štaba Teritorialne obrambe Slovenije in novinarje je pozdravil Aleš Kulovec, ki je pri Pokrajinskem štabu TO za Dolenjsko odgovoren za pomoč pri ponovnem zagonu zavoda, in izrazil je veselje, da jim je v Breganskem selu uspelo napraviti vsaj

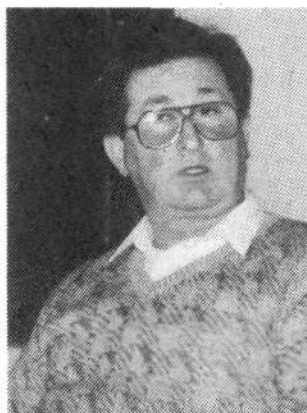
Miha Butara, načelnik prometne službe v RŠ TO:
"V voznem parku imamo okrog 2000-2500 različnih (podedovanih – op. ur.) vozil in vseh TO ne bo uporabljala. Odločitev o tem, kje bodo lokacije za popravila in koliko jih bo, bodo bodo narekemale potrebe. V TRZ Bregansko selo bi seveda radi ohranili edino tako delavnico, sedaj imamo v Sloveniji tri, bilo pa naj bi jih čim manj. Svoj vozni park bomo v prihodnje morali poenotiti, medtem ko smo med vojno pač morali kupovati tisto, kar smo lahko dobili."

Tudi PUCHI so seveda prišli na površje. Miha Butara je pojasnil, da je njihova življenjska doba 20 let in ob normalni uporabi tudi vzdrževanje ne bi smelo biti predrago.

nekaj. Tamkajšnja strojna oprema je uporabna za marsikaj, ne le za servisiranje nekdanjih armadnih vozil, ki so kot vojni plen pripadla naši TO, le da trenutno Ministrstvo za obrambo Slovenije ne kaže drugih potreb in načrtov.

Za ponoven zagon proizvodnje imajo največ zaslug nekdanji delavci zavoda, okoličani, ki so že med vojno prestopili v Teritorialno obrambo. Ti so se sami organizirali, postavili na noge tehnologijo in pričeli delati. Ob vsem tem je ta hip seveda težko govoriti o ekonomskem računu, saj so prisiljeni uporabljati le ostanke – najslabšo opremo. Ogromno dela je bilo treba, da so pregledali ves preostali material, ki ga je vojska že imela nametnega na tovarnjake, pa ga ni uspela odpeljati. Vse je bilo treba presortirati, uskladiščiti in šele nato je bilo možno poprijeti v proizvodnjo. Po mesecu in pol!

Med tistimi, ki so se korenito zavedali, da se kaže okoličanom v TRZ ena redkih možnosti, priti do kruha, je bil tudi Andrej Gajski. Zato je toliko vztrajneje delal pri obnovi in organiziranju proizvodnje. Sedaj je v.d. obratovodje v skupini, ki je od nekaj ljudi ob začetku proizvodnje, 11. oktobra 1991, narasla na današnjih 48. Pripoveduje, da je 36 domačinov prestopilo že med vojno (s podpisom izjave), 8 jih je prišlo z letališča Cerklje, 4 so prišli z borze dela. Razporejeni so v tri skupine: ena še vedno opravlja inventuro, druga ima na skrbi program servisiranja vozil, tretja pa za vzdrževanje objekta in naprav. Nekaj jih je tudi v režiji. Med 16 vozil, ki so jih tega dne odpeljali "republikanci", so trije pinzgauerji, ostali pa so različni TAM-i. Vozila so bila v dokaj slabem stanju, z okvarami na podvozjih in motorjih, in jih je že armada pripeljala na remont. V februarju načrtujejo remont nadaljnjih 12 vozil, več pa njihova skupina trenutno itak ne bi zmogla. Rezervni deli so problem zase in nabavljajo jih v Mariboru (TAM) ali preko Avtomontaže. Veliko so jih pustili tudi prejšnji lastniki...

podpisali izjave o prestopu v vrste TO. Onih drugih, ki jim pravijo špekulanti, nočejo medse, in zato bo vodstvo zavoda moralo biti pri zaposlovanju sila previdno. Avtomobilov, potrebnih popravila, je še dovolj, nekaj jih je še na dvorišču, veliko pa jih je ostalo na Primorskem, ker pač ob umiku JA vse ni šlo na ladje. Danes prevzeta vozila bodo dobili učni centri slovenske TO, kjer se usposablja mladi vojaki.

Izrazil je tudi osebno navdu-

Andrej Gajski: "Po vojni je šenje nad tem, da tokrat lahko bilo tu še okrog 600 delavcev. obnovljena vozila izroči slo-So pa ljudje sila občutljivi za venski vojski, potem ko so jih to, da nekateri SO, drugi pa leta dolgo popravljali za ju-NISO TAKOJ (med vojno) goarmado.

Gospod Gajski si zelo želi, da bi zavod na tem območju lahko obstal in zagotovil delo svojim nekdanjim zaposlenim. Trenutno v ekipi ni strokovnjakov, ki bi lahko prevzeli celotno proizvodnjo, zato se morajo prestrukturirati, improvizirati... V prvi fazi načrtujejo širitev proizvodnje na 64 delavcev in če bo Ministrstvo za obrambo Slovenije sprejelo njihov predlog programa, bodo to tudi uresničili. Problem pa je menda ravno to, da ministrstvo nekako ne pošlje zelenega zahtevka. Poleg remonta vozil pripravljajo tudi program vzdrževanja, popravi in konzervacije pehotnega orožja, ki so ga tu že imeli, ter servis za osebna vozila, ki bi ga dali v najem. Za ta dva programa še niso dobili soglasja. Odločilni pri zavlačevanju z odločitvijo so verjetno varnostni razlogi, medtem ko imajo usposobljenih ljudi dovolj, čeprav je veliko njihovih nekdanjih delavcev hrvaške narodnosti odšlo v hrvaško gardo, saj je hrvaško vodstvo tam že organiziralo lastno remontno ustanovo. S seboj so menda odnesli tudi tehnično dokumentacijo...

Podeljena priznanja za dosežke v kulturi

V krškem kulturnem domu je bila 6. februarja osrednja občinska proslava kulturnega dne, letos prvič tudi slovenskega državnega praznika. Predsednik občinske Zveze kulturnih organizacij, Franc Černelič, je izročil občinska priznanja za najboljše dosežke v kulturi, pet srebrnih in prvič v zgodovini krške ZKO tudi eno zlato Prešernovo plaketo. Praznični večer je dopolnil pianist Aci Bertonecelj s koncertom klavirskih skladb Chopina, Debussyja, Brahmsa in drugih avtorjev.

Udeležencem slovesnosti je sregovoril predsednik Skupščine občine Krško, **Vojko Omerzu**. Poudaril je pomen slovenske kulture, s katero se je stoletja ohranjala slovenska identiteta in ki je bila eden tistih členov na tej poti, ki so pripeljali do uresničitve sanj o samostojni državi. Vse to pa se je dogajalo v Evropi, katere sestavni del smo ves čas bili, zato danes ne bi smeli težiti v (kulturno) izolacijo in se ne bati vplivov od zunaj, ampak nasprotno: s temi vplivi se opajati in si hkrati z lastno ustvarjalnostjo prizadevati za kakovost, ki bo lahko tudi sama oplajala evropski kulturni prostor. In če smo že dočakali, da slavimo ta praznik v samostojni državi, potem bi morala biti poslej naša dejanja slovenski kulturi bolj naklonjena – nanjo nikakor ne bi smele vplivati dnevne materialne zagate.

V nadaljevanju je predsednik Omerzu namenil besedo potem, ki naj bi jih v bodoče ubrala "kulturna politika" v naši občini: "S kakovostno ponudbo moramo vzpodbujati odzivnost naših občanov kot potrošnikov, občanom mora to povpraševanje postati vsakdanja potreba. Le tako bo kakovostno rasla naša amaterska ustvarjalnost – le tako bomo imeli pravo podlago, da bomo k nam lahko vabili vse tisto najboljše, kar ustvarja slovenska vrhunska umetnost. Zdi se mi, da smo pred leti tako pot že zastavili, a na njej – predvsem zaradi materialnih ovir – že nekoliko omagali. Tako je bilo, žal, z izredno pomembnim Dolenjskim kulturnim festivalom v Kostanjevici, tako se dogaja s tistim najboljšim, s čimer se je ponašala naša amaterska kultura. Ne bi bilo prav, če bi bil 'boj za kakovost' še naprej prepuščen v največji

meri ali edino samim kulturnim delavcem, ob siceršnji 'moralni' podpori, ki jo dobivajo, a z njo ne morejo veliko oziroma iz leta v leto manj. Nedopustno bi bilo, da v slovenski kulturi ne bi imeli svojega ustvarjalnega deleža, da ne bi vzpodbujali in podpirali tistih, ki med nami nekaj pomenijo in bi nas s svojimi stvaritvami lahko dostojno zastopali doma in na tujem."

Mirko Avsenak

Prva zlata Prešernova plaketa:

Mirko Avsenak

Mirko Avsenak se je že v prvih povojnih letih vključil v mladinsko Kulturno-umetniško društvo "Jožko Hlebec" v Brestanici. Kasneje je bil ustanovitelj in eden od stebrov glasbene sekcije DKD Svoboda Brestanica. Bil je član zabavnoglasbenega ansambla STEB, član pihalnega orkestra, član MePZ, dolgo časa tudi član izvršnega odbora DKD Svoboda Brestanica. V dolgih letih, ko je aktivno deloval v raznih glasbenih sekcijah, je temeljito spoznal amatersko kulturo, vedno pa se je izkazal tudi kot uspešen organizator raznih prireditev.

Mirko Avsenak je bil tudi soustvarjalec kulturne politike v občini. Bil je član predsedstva in nato predsednik Kulturne skupnosti, pozneje pa vrsto let predsednik Zveze kulturnih organizacij Krško. V času, ko je bil predsednik Likovnega kluba, je organiziral likovne kolonije, pomagal je pri ureditvi Galerije samorastnikov na brestaniškem gradu.

Dragoceno je njegovo delo na področju varstva naravne in kulturne dediščine, zlasti pri raziskovanju Brestanice, njene kulturne zgodovine in ljudskih običajev. Bil je pobudnik in glavni organizator za izdajo zbornika "Brestanica", aktivno je sodeloval pri ustanavljanju Muzeja političnih zapornikov, internirancev in izgnancev v Brestanici, obnovi brestaniškega gradu (sam ga dosledno imenuje z njegovim izvirnim imenom grad Rajhenburg) pa se posveča še dandanes.

Za Mirka Avsenaka velja, da še vedno aktivno dela na področju kulture. Ne le da se vključuje povsod, kjer se pokaže potreba, ampak je tudi sam pobudnik marsikateri akcije, ki jo potem z njemu lastno "trmo" in vztrajnostjo tudi izpelje.

Z zgornjimi besedami je Zveza kulturnih organizacij utemeljila svojo odločitev, da Mirku Avsenaku podeli zlato plaketo. Sam pa ostaja skromen in si nekako nemirno zastavlja vprašanje, ali je bilo njegovo delo zares pravilno in pravično izmerjeno. Ob podelitvi je dejal: "Ob prejemu zlate Prešernove plakete, prve zlate plakete v občini Krško, moram reči, da sem hvaležen vsem, ki so menili, da smo naredili nekaj lepega za kulturo, oziroma da so opazili naše delo, in zato mi je prijetno pri srcu. Obenem pa se mi zastavlja tudi vprašanje, ali smo res naredili toliko za kulturo, da je bilo to vredno takega priznanja. Nikdar nismo delali zato, da bi to dobili. Delali smo vedno zato, ker smo čutili potrebo po tem, ker so nas potrebovali, ker so nas vpeli, ker smo čutili dolžnost do društva. Težko je podeliti plaketo, ni ga merila, ki bi absolutno natančno določalo, ali si res ti tisti, ki si jo zaslužiš. Zato puščam sebi kritično misel in tudi drugim dovoljujem, da si mislijo: Morda so se pa zmotili v presoji! Toda kot pravi pregovor: Gospod, ako je mogoče, naj gre ta kelih mimo mene; vendar tvoja, ne moja volja naj se zgodi. Kakor je, naj bo!

Za uspehe, ki jih z vztrajanjem pri kulturnem delu dosegajo kljub opisanim razmeram, so priznanja občinske Zveze

Društvena priznanja – bronaste Prešernove plakete so letos prejeli: **Iva Dernač, Boža Ojsteršek in Jože Šoln** iz DKD Svoboda Senovo; **Marjana Bromš, Marko Železnik in Ženski oktet Brestanica** iz DKD Svoboda Brestanica; **Dušan Vodlan** iz Društva za plesno dejavnost Krško; **Jože Šeško, Zvone Glas in Miha Letnar** iz Pihalnega orkestra Videm; **Sonja Avsenak, Marjan Vodeb in Anica Zupančič** iz MePZ "Viktor Parma"; **Ivo Fabjančič** iz KUD Veliki Podlog in **Andrej Zupančič** iz KUD "Stane Kerin" Podbočje.

Drugi otroški parlament

V Skupščini Republike Slovenije bo v petek, 28. februarja ob 10. uri. Predsednik skupščine dr. France Bučar, predsednik Odbora za mladinska vprašanja Borut Pahor in predsednik Zveze prijateljev mladine Slovenije dr. Ludvik Horvat vabijo mlade, predstavnike šol, na pogovor o vprašanih prostega časa. Pogovor bosta pomagala voditi Aljoša Rebolj, voditelj oddaje TOK-TOK, in poslanka slovenske skupščine Vika Potočnik. Glasbeni del srečanja so letos zaupali Vladu Kreslinu.

Pihalni orkester Videm:

Kakovost, ki jo je treba ohraniti

Sindikalni Pihalni orkester Videm se je znašel v nezavidljivem položaju. Ne le da se njegov pokrovitelj, nekoč močan, velik in ponosen Videm (Djuro Salaj), ki mu je bil tudi ta orkester izraz ponosa, ubada z velikimi gospodarskimi težavami in se bo zaradi tega verjetno moral znebiti vseh dodatnih izdatkov; tudi vodja orkestra, profesor **Drago Gradišek**, je po sedemnajstih letih uspešnega dela prevzel drugo delo. Prvega februarja je, po odhodu prof. Klepa v pokoj, postal ravnatelj krške glasbene šole. Žal je naša (slovenska) kultura take sorte, da smo tudi vse sindikalne pihalne orkestre izenačili na plehmuziko pa pika. Orkester take kakovosti, kot ga je vsa ta leta vzdrževala nekdanja TCP Djuro Salaj, znajo namreč podjetja na zahodu še kako izkoristiti v lastne

kulturnih organizacij prejeli: **Karel Meh, Alfonz Kodolja, Vida Kuselj, Jože Kuselj, Mirko Avsenak in Drago Gradišek.**

Drago Gradišek, dirigent Pihalnega orkestra Videm, je prejel srebrno plaketo za svoje strokovno in pedagoško delo, s katerim je orkester dosegel najvišjo kakovostno stopnjo v svoji glasbeni zvrsti. Profesor Gradišek je leta 1975 prevzel orkester s 24 člani, ob njegovem načrtnem delu za vzgojo mladih godbenikov pa je do danes to število naraslo na 70. Vmes je bil pri orkestru ustanovljen tudi Big band, ki pomeni posebno privlačno dopolnitev osnovne dejavnosti godbenikov na pihala. Orkester sam pa se je pod vodstvom Draga Gradiška nenehno vzpenjal v kakovosti – od zlate plakete v tretji težavnostni skupini leta 1978 do zlate plakete v prvi težavnostni skupini leta 1990.

Jože Kuselj iz DKD Svoboda Brestanica je dobil srebrno plaketo za dolgoletno kulturno delo v brestanici in drugih krajih občine. Dejaven je že od leta 1958, ko se je včlanil v moški pevski zbor, potem pa sodeloval tudi v drugih sekcijah tamkajšnjega kulturnega društva. Krajanom je posebno ostal v spominu kot član ansambla STEB, v katerem je vrsto let igral bobne. Jože Kuselj pa je že deset let tudi recitator, igralec in organizator v Literarnem klubu Bena Zupančiča.

Vidka Kuselj iz Literarnega kluba Bena Zupančiča je prejela srebrno plaketo za svoje mnogostransko kulturno udejstvovanje. Z izkušnjami, ki si jih je pridobila že v brestaniški Svobodi, se je priključila klubu dve leti po njegovi ustanovitvi, odtlej pa v njem deluje kot recitatorka, igralka, režiserka, moderatorica programov in mentorica mlajšim članom; manj znana, a pomembna so tudi njena literarna dela, predvsem poezija. Ob vsem tem najde čas še za delo v predsedstvu kluba in za vodenje izvajalske sekcije ter sodelovanje z drugimi društvi in literarnimi skupinami.

Alfonz Kodolja iz DKD Svoboda Senovo je prejel srebrno plaketo za dolgoletno glasbeno dejavnost. Več kot 20 let je igral v Delavski godbi Senovo, kot ustanovni član okteta pri SKUD Bohor pa je z njim kot basist vztrajal celih 40 let in letos skupaj z njim proslavlja ta visoki jubilej.

Karel Meh iz DKD Svoboda Senovo je dobil srebrno plaketo za dolgoletno glasbeno delo. Od začetka do prenehanja, to je polnih 20 let, je igral v glasbeni skupini STEB Brestanica, hkrati pa že začel tudi v Pihalnem orkestru senovske Svobode. V letih največjih uspehov orkestra se je uveljavil kot odlični solist, s svojim vzornim odnosom do dela pa je prispeval tudi velik delež k ohranitvi kakovosti orkestra.

Na analizi predlanskega tekmovanja prve težavnostne stopnje v Portorožu (saj se še spominjate: v Našem glasu smo pisali o velikem finalu, ko je prof. Gradišek izgubil stavo z godbeniki in moral odkorakati v morje) je član mednarodne žirije izjavil: "Izvedba vašega Scasolinega Spartacusa je bila pravo umetniško doživetje!"

propagandne in promocijske namene. Povejmo, da je ta skupina ena izmed redkih iz našega okolja, ki si je lahko privoščila koncert v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma in požela ugodne kritike.

Prof. Gradišek: "Že pred tremi meseci sem opozarjal vodstvo Vidma na preoblem, ki bo nastal z mojim odhodom na novo delovno mesto. Konkretnega odziva ni bilo nikakršnega, imel sem občutek, da gre za taktiziranje, zavlačenje in še kaj. Takrat sem predlagal dve varianti. Po prvi naj bi me zamenjal korepetitor, učitelj, ki bi prevzel pouk v orkestru, sam pa bi še vedno bil pripravljen ostati umetniški vodja orkestra. Po drugi predlagani varianti bi ostal jaz samo umetniški vodja. Orkester je kadrovsko dovolj močan, predvsem pa mu bomo

lahko zagotovili dotok novih glasbenikov iz vrst učencev naše šole. Ohranili bi kakovosten orkester. Je pa res, da se v taki skupini vedno nekdo mora spopadati s celo kopico organizacijskih in drugih težav, zato bi bila ugodnejša rešitev z nastavitvijo učitelja. Odziva doslej še ni bilo in stvari so sedaj jasne: orkester bo obsojen na životarjenje, če ga ne reši hitra akcija. Poudarjam, da delavci še vedno s svojim prispevkom iz dohodka podpirajo del orkestra (vzdrževanje je

namreč izredno drago), mi pa jim ta sredstva vračamo s protiuslugami.“

Profesor Gradišek zatrjuje, da je pripravljen še naprej umetniško voditi orkester, ki ga je potegnil iz anonimnosti in ga izmed stotridesetih podobnih v Sloveniji uvrstil med šest najboljših. Poudarja, da je v to, čemur danes lahko vsak Krčan s ponosom reče Pihalni orkester Videm, vloženega neznansko veliko truda, ne le njegovega, ampak tudi godbenikov.

“Prihajam z razgovora pri predsedniku Izvršnega sveta, Francu Černeliču. Svetoval mi je, naj o tej problematiki obvestim krajevno skupnost in občino, ter mi zagotovil, da prostor za vaje zaenkrat ni problem. Ne smemo pozabiti na to, da nam je naš dosedanji pokrovitelj dolga leta neomajno stal ob strani in nam zagotavljal eksistenco, to pa nam je omogočalo kakovostno delo. Upamo, da bo tudi pri reševanju teh problemov pokazal vsaj dobro voljo in toliko razumevanja, kolikor si ga lahko v danem trenutku sploh privoščiti.“

Dvojni praznik na Senovem

V spomin na boje XIV. divizije na območju Senovega praznujejo prebivalci te krajevne skupnosti 8. februarja svoj krajevni praznik. Na slovesnosti, ki so jo organizirali na predvečer tega spominskega dne, je zbrane pozdravil član odbora borcev XIV. divizije, general Miha Butara-Aleks.

Slavnostni govornik, predsednik SO Krško (in krajan Senovega) **Vojko Omerzu**, je v spomin na vojne dogodke dejal: “Menim, da je prav, da ostanemo zvesti častilci teh dogodkov – s praznikom naše krajevne skupnosti. Slovenski narodnoosvobodilni boj je bil nedvomno epopeja, četudi je tisti čas, žal, razklal ljudi na dva nasprotujoča si pola. Vendar bo ta boj ostal naša svetla zgodovina in upam si celo trditi, da nas je krepil tudi v dnevih burnih dogajanj zadnjega pol leta dni.“ V samostojni državi bomo nekoč premagali tudi današnje ne majhne težave, vendar nam bo uspelo le, če bomo notranje nerazklani, enotni – kajti premalo nas je, da bi vsakdo vlekel na svojo stran, je razmišljal predsednik Omerzu in dodal: “Vse več je tega, kar bomo morali poslej storiti drug ob drugem – nazorsko in strankarsko sicer raznoliki, a za skupne koristi, v dejanjih složni!”

V nadaljevanju je posvetil besedo kulturnemu prazniku in slovenski kulturi, “ki je številčno majhen slovenski narod naredila velikega“, in pozval k podpori tako vrhunske umetnosti kot amaterizma, kulturne produkcije in sprejemanja kulturnih dobrin.

Senovsko kulturno društvo je na slovesnosti podelilo bronaste Prešernove plakete svojim članom Ivi Dernač, Boži Ojsteršek in Jožetu Šolnu. Kulturni program je bil bogat, kot se spodobi za praznovanje kar dveh praznikov. Nastopili so učitelji osnovne šole z recitalom, šolski pevski zbor, godba na pihala, vokalni oktet in folklorna skupina. Obiskovalci, ki so prišli v zares velikem številu, pa so se lep čas zadržali še na družabnem večeru.

Fotografija: Iztok Kolar

Kulturni dogodek v Brestanici

Letošnji kulturni praznik so Brestaničani počastili z večerom pesmi in slovenske besede. Takorekoč dogodek leta pa je bil koncert Ženskega okteta DKD Svoboda Brestanica. Pred petimi leti je ta oktet ob kulturnem prazniku prvič zapeel občanom Brestanice, danes pa je že eden najboljših ženskih oktetov v naši mladi domovini. Nastopal je že na številnih prireditvah. Izstopal je na srečanjih oktetov. Na srečanju oktetov v Šentjerneju je navezal prijateljske stike z Moškim oktetom "Valvasor" iz Litije, in kmalu zatem nastopil v Litiji. Obisk pa je litijski oktet vrnil ob tokratni peti obletnici tako, da je venčku ubranih in nežno zapetih pesmi ženskega okteta dodal še svoj bogati izbor pesmi za moški vokal.

Pevska kultura ima v Brestanici že tradicijo in krajani so na to ponosni. Poleg moškega zbora je slovensko pesem ponesel v svet tudi ženski oktet. Z ubranimi glasovi, milino in dinamično dovršenostjo je tudi tokrat njegov koncert segel v dno duše slehernega poslušalca. K temu je prispeval širok in pester repertoar pesmi. Vendar "dekletom" – kar šest jih je iz učiteljskega kolektiva Osnovne šole Brestanica – še posebej "ležijo" in dobro zvenijo prekmurske narodne. Za te se rada tudi sama pohvalijo kljub svoji skromnosti.

V sodelovanju s krajevnimi skupnostmi in organizacijami so praznovanja kulturnega praznika letos pripravila kulturna društva na Senovem, Raki, v Podbočju, Velikem Podlogu, Krškem (desni breg) in Brestanici. Na sliki: Ženski oktet Brestanica je z nastopom na prireditvi ob kulturnem prazniku v Brestanici proslavil tudi 5. obletnico svojega delovanja. Oktet že od ustanovitve vodi Stanka Macur (prva z leve).

Prireditvam ob kulturnem prazniku so se aktivno odzvale vse sekcije DKD Svoboda Brestanica. Še posebej pa velja zahvala za

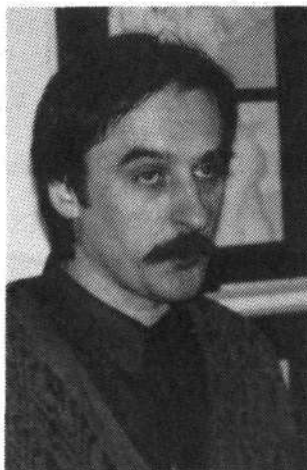
množično udeležbo občinstvu in sosednim kulturnim društvom.

Štefan Marjetič

"To je poskus upora vsakdanjosti, ki je vse prej kot naklonjena duhovnemu, ustvarjalnemu življenju," je opredelil otvoritev razstave slik Mihe Rostoharja ml. gostitelj Silvo Mavsar, lastnik krške knjigarne Opus, ki je tokrat dobila tudi vlogo razstavnega prostora. Razstava je bila prispevek k proslavam v čast slovenskemu kulturnemu prazniku, vendar pa bi Silvo Mavsar odslej rad organiziral vsaj po eno podobno prireditev na mesec. Trenutne razmere v kulturi so po njegovem prepričanju pač odraz stanja v družbi, a če bodo predolgo trajale, so lahko usodne za narod, ki so mu bili kulturni dosežki vedno odlika in prednost.

V kulturnem sporedu ob otvoritvi sta sodelovala Vidka Kuselj s pesmimi domačinke Ane Rostohar in kitarist Dušan Pavlenič iz Novega mesta. Mladi avtor Miha Rostohar pa je razstavil svoj ciklus barvnih risb in del, ki jih je opredelil kot voščene jedkanice. Miha Rostohar se je rodil 1970. v Ljubljani. Po končani osnovni šoli v Krškem in srednji gradbeni šoli v Celju, kjer je imel svojo prvo razstavo, sedaj študira arhitekturo v Ljubljani.

Miha Rostohar razstavlja v Opusu

"Ni katastrofa, če ljudje ne morejo več kupovati na metre ljubezenskih romanov in druge serijske literature, lahko pa je hudo narobe, če starši otroku, ki želi brati in spoznavati svet iz knjige, ne morejo privoščiti izobraževalne slikanice, recimo, enkrat na mesec. Po izkušnjah, ki jih imam, smo že daleč pod to ravniho," je Silvo Mavsar zaključil svoje razmišljanje o kulturnosti Slovencev. Dodal je, da je v delu njegove knjigarne Opus, ki je namenjen razstavam in prireditvam, prvi razstavljal naš akademski slikar Jože Marinč. Marsikdo izmed obiskovalcev je imel priložnost spoznati vsaj del njegove ustvarjalnosti ravno tukaj, preko slik iz razstavljenega ciklusa Konji.

Razlog, da so spomladanski del ciklusa v galeriji Opus začeli ravno z mladim avtorjem Miho Rostoharjem, je to, da današnje razmere niso naklonjene delovanju združenj kulturnih amaterjev, zato pa se bo pojavilo več kulturniških samorastnikov, samohodcev. Tako sta na določen način samorastnika tako mladi avtor razstave kakor tudi Opusova galerijica, katere delo temelji izključno na zagnanosti in volji lastnika. Silvo Mavsar se pač zaveda, koliko volje in poguma mora zbrati mlad avtor za to, da svoja prva dela predstavi javnosti, obenem pa ugotovi, da se v priznanih prostorih že gnete vrsta priznanih in uveljavljenih ustvarjalcev.

NAŠ GLAS

NAŠ GLAS

SKUPŠČINSKE DELEGATSKE INFORMACIJE

IZVRŠNI SVET

Odgovori na vprašanja in pobude delegatov

Posojila za drobno gospodarstvo

Kakšni so današnji pogoji za posojilo za drobno gospodarstvo, kdaj bo ponovni razpis za leto 1991 (za preostanek sredstev) in ali bo to javni razpis ali bo izvršni svet opravil delitev internu? Na ta vprašanja, ki jih je na enem od skupščinskih zasedanj postavil **Metod Šonc**, delegat KS Krško, odgovarja Izvršni svet:

V letu 1991 je Izvršni svet namenil v okviru programa javne porabe po dejavnostih v občini Krško **8 milijonov SLT za pospeševanje razvoja obrti in zasebnega podjetništva**. Ta sredstva so bila na podlagi javnega razpisa (Naš glas 9, 2. 7. 1991) dodeljena interesentom, ki so se prijavili na razpis, vendar ne v celoti, ampak samo v višini 5.193.037 SLT, ker nekateri interesi posojila niso izkoristili. Posojila so bila plasirana posojilojemalcem po obrestni meri, ki je bila za 30 % nižja od veljavne bančne obrestne mere. Obrestna mera je julija znašala 75 % (v času priprave razpisa) in se je povečevala v skladu z rastjo cen na drobno, tako da je novembra znašala že 872,17 %. To je pripeljalo posojilojemalce v nemogoč položaj, ker je povzročilo motnje pri poslovanju obrtnikov in podjetnikov. Zato je Izvršni svet na seji 11. decembra 1991 sprejel sklep, da se posojilojemalcem v času do zapadlosti plačila prve anuitete ne obraču-

navajo revalorizacijske obresti, ampak samo realne obresti.

V programu nalog in del javnega sektorja za leto 1992 je predvideno, da se ostanek sredstev iz naslova razvoja obrti in zasebnega podjetništva iz leta 1991, opleniten s sredstvi proračuna za leto 1992, ponovno namenijo za razvoj malega gospodarstva.

Pogoji za dodelitev posojil iz tega naslova bodo na novo opredeljeni. Razpis za dodelitev sredstev bo objavljen v občinskem glasilu Naš glas ter posebej posredovan Obrtni zbornici Krško in Klubu podjetnikov.

Razpis za dodelitev posojil iz naslova razvoja malega gospodarstva bo lahko objavljen šele po sprejetju Programa nalog in del javnega sektorja v občini Krško za leto 1992 in Odloka o financiranju javne porabe za leto 1992 na eni izmed prihodnjih sej Skupščine občine Krško.

Na podlagi Zakona o razvoju malega gospodarstva bo Izvršni svet predložil občinski skupščini v sprejem Odlok o ustanovitvi sklada za razvoj malega gospodarstva, s katerim bodo sredstva za razvoj malega gospodarstva prenesena v ta sklad.

Odgovor, ki sta ga pripravili Ivica Puntar in Marija Krušič, je podpisal Franc Čermelič, predsednik Izvršnega sveta.

Nadaljevanje na naslednji strani

LOKACIJI ZA NOVO ODLAGALIŠČE

komunalnih odpadkov naj bi se malo bolj približali čez kakšen mesec dni, ko bo svoje delo opravila skupina za oceno posegov v prostor (SEPO pri Inštitutu Jožef Štefan). Kot je povedal Franc Glinšek, sekretar občinskega sekretariata za gospodarsko infrastrukturo, je krški izvršni svet po burni reakciji krajanov KS Raka zaradi predlagane lokacije Ravno sklenil pridobiti še oceno neodvisne institucije. Pričakujejo, da bo revizijo študije Savaprojekta in vseh lokacij, ki so bile v postopku, skupina "Jožefa Štefana" dokončala do 10. marca letos. Oceno izbora lokacije je že izdelala tudi avstrijska firma Austria Systemmuehl. V primeru pozitivnih ocen obeh ocenjevalcev bo IS nadaljeval postopek za pridobitev lokacije za deponijo.

ENA OD EKOLOŠKIH NALOŽB V KRŠKI

občini bo gradnja čistilne naprave v Brestanici. Sekretariat za gospodarsko infrastrukturo je prejel sedem ponudb za izdelavo projektne dokumentacije za ta objekt. Vendar izvajalca ne bodo izbrali na podlagi ponudbe in cene izdelave, ampak na podlagi referenc, ki jih imajo firme, in izračuna, kako drago je obratovanje določenega tipa naprave. Čistilne naprave so namreč velik porabnik energije, kar dolgoročno pomeni velike stroške obratovanja. Vrednost te investicije je ocenjena na okoli milijon nemških mark, zanjo pa je mogoče dobiti republiška sredstva iz t. i. ekološkega dinarja.

Dodamo lahko še to, da se bo izvršni svet v kratkem odločal o izbiri izvajalca za kolektor Senovo, ki bo priključen na brestaniško čistilno napravo.

DOM UPKOJENCEV NA GRIČU BO

morda čez kakšno leto nared za sprejem prvih stanovalcev. Dela tečejo tako, kakor pač priteka denar iz republike. Sedaj so na vrsti obrtniška dela v stavbi, pripravlja pa se še preureditev kurilnice in pralnice, ki sta bili projektirani tako, da bi hkrati služili tudi zdravstvenemu domu, za katerega pa danes vemo, da ga tam zraven ne bomo gradili. Sredstva za dokončanje doma upokojencev bi morala biti zagotovljena v letošnjem republiškem proračunu.

KOTALKAJ SE IN OSVOJI ZMAGO, VABI

grafit, in to kar na stopnišču krškega mostu. Ne po naključju, saj ni znano, da bi v Krškem imeli kakšno površino nalašč za tako in podobne otroške igre. To je ugotovil tudi delegat Hinko Uršič in (se) vprašal, ali bodo pristojni res dosledno preganjali in kaznovali kotalkanje, roljanje ipd. na površinah, ki temu niso namenjene. Tako namreč predvideva odlok, ki ga sprejema skupščina. Za sedaj torej velja: PREPOVEDANO, dotlej, ko bo znano tudi, kje je DOVOLJENO, pa bo ta grafit verjetno že zbledel.

YSI NA NOVO ZGRAJENI VODOVODNI

sistemi bodo imeli procesno vodenje, ki naj bi zagotavljalo najvišjo možno kakovost upravljanja in delovanja. Eden takih novih sistemov je vodovod Kostanjek-Zdole, ki je trenutno zgrajen približno do polovice, kar je dobro zagotovilo, da bo dokončan v pogodbenem roku.

Stekle so tudi dejavnosti za pridobivanje sredstev za izgradnjo I. in II. faze vodovoda Rore. V teh dveh fazah naj bi zgradili vodohran ter s cevovodi povezali vodohran in vodnjake z vodarno. Vodovod Rore bo dal 50 l neoporečne pitne vode v sekundi. To je zadostna količina pitne vode za celo Krško in okolico, ne pa tudi za tehnološke potrebe, za katere pa je tega kakovostnega izvira itak škoda.

Prav tako so se začela pripravljala dela za vodovod Gora-Gunte in vodohran Gmajna.

Zagat v oskrbi z vodo s tem seveda še ne bo konec. V Kostanjevici še vedno pijejo vodo slabe kakovosti, v Podbočju pa je poleg tega niti količinsko ni zadosti. Oba vodovoda bi zato bilo treba uvrstiti v letošnji program javne porabe oziroma pristojnega sekretariata za infrastrukturo, pravi njegov sekretar Franc Glinšek.

CELODNEVNI KMEČKI PRAZNIK V

Tržišču je preteklo soboto organiziralo uredništvo Kmečkega glasa, saj so tamkajšnji krajanje zbrali največ novih naročnikov tega časopisa. Največje zanimanje je vladalo za osrednjo, popoldansko prireditev, tako da polovici obiskovalcev sploh ni uspelo priti v dvorano, kjer sta slavnostna gosta, predsednik slovenskega predsedstva Milan Kučan in kmetijski minister Jože Osterc odgovarjala na vprašanja obiskovalcev in bralcev Kmečkega glasa iz vse Slovenije. Prireditev je seveda imela tudi svoj zabavni del z glasbenim sporedom (Jerca Mrzel, Karli Gradišnik in Modra kronika) in podelitvijo nagrad. Uredništvo Kmečkega glasa je dobitnike izžrebalo izmed vseh svojih naročnikov, medtem ko je Agrotehnika namenila dve nagradi – mlin za grozdje in stiskalnico – posebej za domačine iz Tržišča.

Plinifikacija in toplifikacija:

Izgradnjo bi radi začeli že letos

Študija toplifikacije in plinifikacije mesta Krško ter plinifikacije Brestanice in Senovega je bila izdelana preteklo leto, kot je bilo načrtovano v programu javne porabe. Izdelal jo je Savaprojekt, recenzijo je naredil INA inženiring in je študijo ugodno ocenil. S tem je dal zeleno luč za nadaljevanje dela. Izvršni svet in pristojni sekretariat sedaj načrtujeta aktivnosti za pridobitev lokacije in tehnične dokumentacije. V razpravah v skladu stavbnih zemljišč pa je nastala pobuda, da naj bi izgradnjo plinifikacije in toplifikacije začeli letos.

Finančno konstrukcijo bo možno narediti šele po izdelani lokacijski dokumentaciji in projektu za izvedbo, nato pa bo treba občinski delež potrditi še v proračunu. Na osnovi tega se bo občina lahko potegovala za republiški delež, in to iz dveh virov, iz t. i. ekološkega dinarja in sredstev za komunalno infrastrukturo. Krško je letos sicer že konkuriralo za ta denar, a ker niso izpolnjeni pogoji – lokacija in tehnična dokumentacija – odločitev še ni sprejeta.

Izvedba toplifikacije je zamišljena na eni strani s postopno uvedbo plina v mestne kotlovnice in na drugi strani z vključitvijo podjetja Videm v sistem ogrevanja po prehodu njegove industrijske energetske centrale na plin. V tem primeru bi Videm imel dovolj viškov tople vode za ogrevanje ožjega mestnega območja, vendar sedaj še ni mogoče reči, kdaj bi bila investicija lahko dokončana. Sicer pa v Vidmu ne čakajo na plin, inž. Kurent se resno ukvarja z načrtom, da bi že z obstoječo energijo izvedel del toplifikacije.

Problematika odloženih prispevkov in davkov

Na skupnem zasedanju krške občinske skupščine 12. decembra 1991 je bila sprejeta poslanska pobuda (delegata v zboru združenega dela, Jožka Cunka – op. ur.) o problematiki odloženih prispevkov in davkov iz in na osnovi osebnih dohodkov v letu 1990.

Pobuda izhaja iz dejstva, da je v letu 1990 Republika Slovenija reševala težke likvidnostne situacije v podjetjih in s tem preprečevala stečaje tudi z odlaganjem plačila prispevkov in davkov iz in na osnovi osebnih dohodkov z delovanjem t. i. operativne skupine za preprečevanje stečajev pri Ministrstvu za finance. To je bil poskus pomagati pri reševanju podjetij, za katera je bilo ugotovljeno, da imajo perspektivne programe, v težavah pa so se znašala tudi ali celo predvsem zaradi neustrezne ekonomske politike bivše Jugoslavije. Marsikateremu od teh podjetij je kljub težkim pogojem gospodarjenja v procesu osamosvajanja v letu 1991 uspelo izboljšati poslovanje, se usposobiti za preživetje in nakazati možnosti nadaljnjega izboljševanja svojih gospodarskih dosežkov. Vendar so za ta podjetja neporavnane obveznosti iz naslova odloženih prispevkov in davkov iz in na osnovi osebnih dohodkov v letu 1990, ki v določenih primerih predstavljajo znatna sredstva, še vedno rahlo breme, ki ga v enkratnem znesku ali krajšem časovnem obdobju mimo financiranja tekočega poslovanja ne morejo prenesti. Posledice so trajne blokade žiro računov, izredno moteno finančno poslovanje, preteči stečaji (po preklicu moratorija) ipd.

Zato ob tej poslanski pobudi predlagamo, da Skupščina Republike Slovenije pooblasti Izvršni svet R Slovenije oziroma ustreza ministrstva, da pristopijo k reševanju tega problema konstruktivno in selektivno; predlagamo, da se terjatve iz naslova odloženih prispevkov in davkov iz in na osnovi osebnih dohodkov po stanju na dan 31. 12. 1990 s pripadajočimi obračunanimi stroški financiranja: – pretvorijo v kapitalski delež,

– razmejijo na dolgoročno obdobje,
– odpišejo ipd.

Menimo, da je gospodarsko smotno, da se to izvaja pri podjetjih, ki uspešno realizirajo svoje sanacijsko-razvojne programe, preverjene skozi:

- izboljšanje ekonomskih rezultatov poslovanja v letu 1991,
- poravnavanje obveznosti iz prispevkov in davkov iz in na osnovi osebnih dohodkov v letu 1991,
- povečanje izvoza in neto deviznega učinka v letu 1991,
- orientacijo na tržišča razvitega sveta, t. j. nadpovprečno udeležbo prihodkov od izvoza v skupnih prihodkih,
- racionalno porabo sredstev za osebne dohodke (tako, da osebni dohodek ne presega 85 % republiškega povprečja v gospodarstvu.

S pravilnim pristopom k obravnavani problematiki bi omogočili nadaljnjo konsolidacijo obravnavanih podjetij in s tem rast gospodarskih aktivnosti, kar posledično med ostalim pomeni tudi stabilnejše vire financiranja družbenih potreb.

To pobudo je izvršni svet naslovil na vlado Republike Slovenije in v odgovoru, ki ga je v imenu vlade poslal njen generalni sekretar Aleš Čerin, vlada sporoča negativno stališče do predlagane rešitve. To utemeljuje po dejstvu, da "veljavna uredba financiranja socialne varnosti ne pozna odpisa ali kapitalizacije družbenih obveznosti. – Odpis je možen le, če sta nad zavezancem opravljena postopek prisilne poravnave ali stečaj, vendar takšne primere urejajo predpisi o stečaju. – Vsakršno ukrepanje v smislu odpisa ali kapitalizacije je zato neutemeljeno in brez zakonske podlage."

Tej oceni vlada dodaja še mnenje o možni rešitvi: "Menimo, da bi bil edini še sprejemljiv ukrep kratkoročni splošni reprogram zapadlih neporavnanih obveznosti iz leta 1990, in sicer tako, da bi se neporavnane obveznosti (z vključenimi zamudnimi obrestmi) obrestovane po splošni bančni obrestni meri, poravnale sukcesivno v letu 1992, bo-

disi mesečno bodisi trimesečno. Kot vir poravnavanja teh obveznosti bi lahko služila sredstva podjetij, pridobljena s prodajo družbenih stanovanj. Ob tem pa je treba opozoriti, da bi bil takšen ukrep sprejemljiv le v tistem delu neporavnanih obveznosti, ki jih imajo zavezanci do proračuna Republike Slovenije. Prispevki iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja so prihodek Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja, zato le-ta lahko odloča o njihovi usodi."

Odločitev o načinu reševanja tega problema bi po mnenju vlade morala sprejeti Skupščina Republike Slovenije, še zlasti zato, ker je bilo ob sklepu, da se začne postopek o vprašanju zaupnice vladi, ugotovljeno, da vlada ni dovolj naredila za odpiranje in slabo izterjavo prispevkov.

Pobude in vprašanja delegatov

Maksimilijan Babič (SDP) je zahteval poročila o delu izvršnega sveta, upravnih organov in predsedstva skupščine ter izdelavo programa skupščine. **Bran-ko Šoba** (SLS) je predlagal, naj bi v občini sprejeli odlok o depeniranju humusa, zahteval stališče IS in predsednika skupščine o gradnji nove klavnice, informacijo o demografski študiji in o količini mesa, ki ga farma Pristava proizvede za potrebe izven občine. **Jože Stibrič** (KS Dolenja vas) je postavil več vprašanj o Skladu stavbnih zemljišč, med njimi tudi o rezultatih preverjanja poslovanja sklada pod prejšnjim upravnim odborom. Hotel je tudi

pojasnilo o zastoji pri iskanju lokacije za sanitarno deponijo in problemih na stari deponiji. Kdo je pooblaščen za vklop sirene v Centru za obveščanje in kdo je kriv, da je bil ob požaru v Tovarniški ulici dan alarm šele po 20 minutah, sprašuje **Slavko Šribar** (SSS) in predlaga skupščini temeljito razpravo o delovanju Centra za obveščanje. **Metod Šonc** (KS Krško) je zahteval pojasnila o interni spremembi pogojev za vračanje kreditov iz proračunskih sredstev za razvoj podjetništva. **Miran Resnik** (KS Krško) je kritiziral slabo (skromno) obveščanje o delu krške skupščine, predvsem v tistih medijih, ki pokrivajo celo Slovenijo. **Marica Živič** (SKD) zahteva od sekretarja T. Koršiča informacijo o uresničevanju nalog za razvoj turizma iz občinskega programa in išče sogovornika za dogovor o udeležbi na Urhovem sejmu. Ker je na februarškem zasedanju svoje delo opravljal tudi snemalec za krški KDS, je **Janez Žarn** (SLS) vprašal, kdo je snemanje odredil, kako je bil izbran izvajalec, koliko stane in kdo bo plačal. **Vida Ban** (Zeleni) je kritizirala predsedstvo skupščine, ker je zanemarilo sklep Otroškega parlamenta in namesto njegove delegacije "odrasli" skupščini poslalo samo pisno informacijo. Zahtevala je, naj se spoštuje sklep, ki so ga sprejeli otroci. **Hinko Uršič** (LDS) je hotel zagotovilo, da bo razprava o športu v občini na dnevnem redu skupščine čim prej, saj so jo delegati že enkrat predlagali, potrebujemo pa dogovor o športni dejavnosti za to leto, če se zavleče do jeseni, bo prepozno.

Odgovore na zgornja vprašanja in pobude, postavljene na februarškem zasedanju, je predsednik IS zagotovil za naslednjo številko Našega glasa.

Skupščinsko jadrnanje v brezvetrju

Bi odkrit pogovor še pomagal?

Približno pred letom dni je večina v skupščinskem zboru združene dela sklenila, naj bi ta zbor zasedal ločeno. Zato, so med drugim dejali, ker se skupščinska zasedanja neskončno vlečejo, ker se vsakdo na vse spozna in vsem razpravlja. Svojega sklepa niso uresničili, zato pa je bila njihova udeležba na (skupnih) zasedanjih vedno bolj skromna, ne samo enkrat tudi nezadostna.

Z delom skupščine pa niso zadovoljni niti v družbenopolitičnem zboru. Po končanem zadnjem zasedanju z zborom krajevnih skupnosti (ZZD je bil spet nesklepčen!) so se sestali mimo dnevnega reda. Kritika je bila podobna zgoraj opisani, vendar se vsi, ki so na tem pogovoru ostali, niso strinjali, da bi kaj pomagalo, če bi njihov zbor poslej zasedal ločeno, kot je predlagala predsednica zbora. Kajti razlogi za to, da se skupščinsko delo tako nerodno premika naprej, so veliko globlji. Ne gre samo za nezadovoljstvo enega zbora z drugim (ali drugima dvema), pač pa vseh z vsemi. Resnici na ljubo je treba povedati, da so največ krivde prisodili izvršnemu svetu, ki je tisti dan – ne prvič – izzval jezo zaradi načina, kako je "delil" proračunski denar krajevnim skupnostim; očitali so mu, da si jemlje pravico razporejati denar po svoji presoji, mimo sklepa skupščine, tako da nekatere KS za svoje delovanje lani niso dobile ničesar. Sodu pa je izbila dno svojevrstna blokada dela skupščine, ko naj bi ta sprejemala amandmaje k Odloku o javnem redu in miru, pa tega ni mogla storiti, ker je od izvršnega sveta, ki bi moral dati svojo oceno amandmajev, ostal na zasedanju samo predsednik (in še en zunanji član). A tudi sicer je nekatere šlane IS sila redko videti na skupščinskih zasedanjih, čeprav to sodi k njihovemu delu, za katerega so tudi plačani.

Prav IS pa je tisti, ki vodi delo skupščine, načrtuje vsebino njenih zasedanj. Njegova odločitev je bila, npr., da je rebalans občinskega proračuna prišel na klopi šele sedaj, medtem ko bi bilo to potrebno in smiselno storiti ob tričetrtletju lanskega proračunskega leta. Sodelovanja med IS in predsedstvom skupščine po besedah predsednika skupščine ni že od vsega začetka. Že na svoji prvi seji je IS sprejel sklep, po katerem člani predsedstva malodane nimajo vstopa na sejo IS. Ta je na vsako sejo predsedstva vabljen, medtem ko je predsedstvo skupščine o sejah IS le obveščeno, sodelovanje je zreducirano na stike enega predsednika z drugim. Gradiva za zasedanja dobiva skupščinski sekretariat bolj ko ne v zadnjem trenutku.

Verjetno ne bi bilo pravično napake iskati samo pri izvršnem svetu. Tudi skupščini sami se je že nekajkrat zgodilo, da je ravnala v nasprotju z lastnimi sklepi. Ne tako redki primeri nesklepčnosti, zaradi katerih so se nekateri predlagani dokumenti valjali po skupščinskih klopih celo do treh mesecev, med drugim pričajo tudi o odgovornosti, ki jo nekateri delegati čutijo do skupščinskega dela (in do svojih volilcev). Resno se je bati, da bo z bližajočo se pomladjo odsotnost znova naraščala skupščinske naloge se bodo spet pomikale iz meseca v mesec.

Ne dosti bolje kot znotraj občine se najodgovornejši med nami niso predstavili niti navzven. Kaj klavarno podoba občine je, na primer, ponudil sestanek s prometnim ministrom Kranjcem, ki so se ga v sramotno majhnem številu udeležili tako predstavniki skupščinskega predsedstva in IS kot predstavniki strank in svetov krajevnih skupnosti.

Poročila o delu izvršnega sveta, upravnih organov in predsedstva skupščine, ki jih je eden od delegatov zahteval že pred omenjenim pogovorom v DPZ, bodo seveda pripravljena, ni pa pričakovati, da bodo v njih osvetljeni prej naštetih problemi, takorekoč ozadje dela, kajti to ni namen takih poročil. Zato so bili v DPZ prepričani, da je skrajni čas za odkrit pogovor o delu na rednem zasedanju, v navzočnosti vseh oziroma obeh strani – tretje tu pravzaprav ni. Pretehtati je treba "delež" vsake od njiju, kajti za nesoglasja sta vedno potrebna dva, je bil prepričan eden od delegatov. Za nas pa je nujno, da sodelujemo in se dogovarjamo, je dodal drugi.

Morda je še čas, da tak pogovor spelje delo v zadovoljive tire. Če govorice o odhodu obeh najvišjih mož občinske oblastne hierarhije držijo ali pa ne – Kjer je dim, je tudi ogenj (ali pa je bil), pravi ljudska modrost – skupščina bo z njima ali brez njiju v sedanjih sestavi ostala skupaj še dve leti in nikomur ne bi smelo biti vseeno, ali deluje resno in odgovorno, kot se za najvišji organ oblasti spodobi, ali pa le kot družabni krožek.

IZ VLADNIH DOKUMENTOV V NAŠE ŽIVLJENJE

KRŠKA VLADA PODPIRA PREOBRAT VIDMA

MA – Podpira tudi ekipo, ki stoji za tem programom. To je bil le eden izmed sklepov, sprejetih na skupni seji vodstva Vidma in krškega izvršnega sveta. Cilj se je bil, da poiščejo možnosti za podporo vlade Vidmovemu programu preobrata. Vidmova vodilna ekipa je člane vlade seznanila s svojimi težavami in načrti za njihovo rešitev in v teh načrtih igra ob moralni podpori skupnosti pomembno vlogo preložitve plačevanja obveznosti, ki jih ima to podjetje do občinskega Sklada stavbnih zemljišč. Na eni izmed sej pred leti so namreč Vidmovi vodilni ljudje sami predlagali, da se poveča obseg plačevanja takratne TCP Djuro Salaj v sklad. Na tokratni seji je Miloš Medved, namestnik direktorja, zadolžen za koordinacijo z okoljem ter odnose z občino, predlagal prepolovitev obsega obveznosti do Sklada stavbnih zemljišč in odlog plačila tako zmanjšanih obveznosti. Plačilo so zamrzili do 31. 12. 92.

Za razreševanje, realizacijo in kontrolo medsebojnih obveznosti ter razreševanje socialne politike in zaposlovanja imenuje izvršni svet v posebno delovno skupino: Franca Jeniča, Branka Kovačiča, Franca Glinška in Danila Siterja, Videm d.o.o. pa Miloša Medveda. Komisija mora proučiti vse odnose in možnosti za reševanje problemov, vezanih na sredstva občinskega proračuna oziroma podjetij, ki so vključena v obratovanje Vidma. Z republiško vlado bosta zaradi njene politike ekonomskih pogojev gospodarjenja imela stike direktor Vidma, Franc Čargo, in predsednik izvršnega sveta Franc Černelič. Občina Krško bo predlagala sosednima občinama, da skupno zastopajo interes Vidma pri razreševanju na ravni Slovenije. Od slovenske vlade zahtevajo, da sprejme določene ukrepe za razbremenitev firm državnega pomena, da se bodo te lahko uspešno prestrukturirale in zaživele v novem, tržnem sistemu. Predsednik izvršnega sveta bo v Krškem organiziral razgovor med Gospodarsko zbornico Slovenije, ustreznimi ministrstvi, občinskim izvršnim svetom in Vidmom. (11. redna seja IS, 27. januarja 92).

ALOJZ FABJANČIČ, dipl. ing. arh., – je novoimenovani svetovalec predstojnika za področje urejanja prostora v Občinskem sekretariatu za razvoj, urejanje prostora, varstvo okolja in upravne zadeve. Imenovanje izvršnega sveta velja od 1. marca 92, Alojz Fabjančič pa mora zaključiti in prekiniti vse pogodbene relacije iz prejšnje samostojne dejavnosti, preden začne z novim delom. (11. redna seja IS, 27. januarja 92).

RAZVOJNI PROGRAM DEMOGRAFSKO OGROŽENIH OBMOČIJ POSAVJA

– je po naročilu Sveta posavskih občin izdelal Inštitut za regionalno ekonomiko Ljubljana, sodelovala pa je delovna skupina članov vseh sekretariatov in IREL. Izvršni svet je program ocenil kot dobro osnovo za nadaljnje delo, ga sprejel in sklenil, da na osnovi razprave pripravi ustrezno gradivo. Nosilec strokovne obdelave in priprave gradiva bo Občinski sekretariat za razvoj, urejanje prostora, varstvo okolja in upravne zadeve. (12. redna seja IS, 4. februarja 92).

PROGRAM NALOG IN DELA JAVNEGA SEKTORJA V OBČINI KRŠKO

– je bil še v fazi delovnega gradiva. Med drugim ga je treba še uskladiti tudi z dokumenti Sklada stavbnih zemljišč. Sicer pa so posamezni resorji dobili zadolžitve, da posamezne dele gradiva še dopolnijo ter da pridobijo zunanje vires financiranja. Razmisliti je treba tudi o vprašanju, ali je še smiselno v občini imeti dva programa. Na skupni seji UO sklada

in IS je treba sprejeti stališče o tem, ali bodo delegatom v skupščini predlagali enotno usklajen program. IS je tudi sklenil, da se lani nerealizirane naloge nadaljujejo. Popisu finančnih potreb krajevnih skupnosti se dodajo še želje in potrebe KS iz leta 1992. (12. redna seja IS, 4. februarja 92).

SPREJETA VRSTA DOKUMENTOV

– Izvršni svet je v skladu s svojo pristojnostjo sprejel: osnutek sprememb in dopolnitev planov občine Krško za obdobje 1986 – 2000 in 1986 – 1990, osnutek odloka o lokacijskem načrtu rekonstrukcije regionalne ceste R 362 Brestanica–Senovo, osnutek odloka o zazidalnem načrtu Obrtna cona Partizanska cesta Senovo in sklep o javni razgrnitvi teh dokumentov. Izvršni svet se je zavzel za skrajšani postopek sprejemanja omenjenih dokumentov. (12. redna seja IS, 4. februarja 92).

SPREMENJENI DOKUMENTI JAVNIH ZAVODOV

– Izvršni svet je sprejel vsebino predlogov odlokov o uskladitvi ustanovnih aktov vzgojnovarstvenih zavodov, javnega zavoda Vzgojnovarstveni zavod Krško, Glasbene šole in Osnovne šole dr. Mihajla Rostoharja. (12. redna seja IS, 4. februarja 92).

Še enkrat:

Sirena ni samo za ob sobotah opoldne

Ob članku "Sirena ni samo za ob sobotah opoldne", ki je bil objavljen v prvi številki Našega glasa, daje Sekretariat za obrambo občine Krško, v sklopu katerega deluje tudi Center za obveščanje, dodatno pojasnilo glede nekaj polresnic oz. enostranskega gledanja na problem. Strinjamo se, da nova stavba Gasilskega društva Krško nima telefona, ne sirene in ne stikala za daljinsko proženje sirene na občinski upravni zgradbi. Z vso našeto tehnično opremo razpolagata tako PGE Krško kot Center za obveščanje, ki je bil ob ustanovitvi proklamiran kot zbiralec podatkov o vseh vrstah nevarnosti in kot distributer podatkov vsem službam, ki so ob določeni vrsti nesreče odgovorne za ukrepanje. Z radijskimi postajami, ki so glavno sredstvo za povezavo med posameznimi strukturami, zadolženimi za ukrepanje, so opremljeni tudi gasilci GD Krško. Organizacija opazovanja in obveščanja, v okviru tega pa tudi alarmiranja, je postavljena in velja ugotovitev, da uspešno deluje, kar kaže tudi to, da tisti, ki je alarmiranje ob požaru v čistilnici potreboval oz. naročil (Poklicna gasilska enota), ni imel pripomb. Znak za alarm je na občinski upravni zgradbi sprožil operativcev Centra za obveščanje na podlagi sporočila

Policijske postaje Krško, ta pa je prenašala obvestilo PGE z mesta požara. Tudi ta pot je bila pravilna, čeprav bi lahko gasilci PGE direktno obvestili Center za obveščanje Krško, da je potrebno alarmirati gasilce GD Krško, ali pa bi to sami storili, saj imajo v PGE možnost vklopa siren, ki so povezane s centralnim vklopom v Centru za obveščanje.

Vse prebivalce in strukture v krški občini pa ponovno pozivamo, naj v primeru nevarnosti oz. nesreč pokličejo telefonsko številko 985 (Center za obveščanje), kjer bodo dobili preverjeno in usklajeno informacijo o dogodku oziroma nesreči, hkrati pa lahko na isto številko pokličejo v primeru, ko so ogrožena človeška življenja in materialne dobrine, da ne bodo le "nemočni opazovalci".

V Sekretariatu za obrambo smo dovzetni za vse pripombe, ki so strokovno podkrepjene, ne pristajamo pa na posploševanje in pavšalne kritike, ki niso v pomoč ne našemu delu in ne našim prizadevanjem, ki so usmerjena k zagotavljanju največje možne varnosti, zaščite in obrambe.

Sekretar:
Damjan Lah

Telefon za obrobje starega mesta: PTT kanalizacija bo nared do polletja

Stanovalci naselja Pod Goro, nekakšne sive lise telefonije v starem delu Krškega, so v pismu inž. Stanetu Bajcu, direktorju PTT podjetja Novo mesto, sporočili, da nič več ne verjamejo že prevečkrat izrečeni obljubi "zdaj boste pa vi na vrsti", po kateri se nikoli ni nič zgodilo. Namesto tega so želeli od njega osebno zagotovilo za skrajni rok, do katerega bo obljuba izpolnjena.

Pismo so poslali v vednost tudi krškemu izvršnemu svetu, zato smo nekaj pojasnil dobili od njegovega člana, inž. Francija Glinška: "Problem ni kapaciteta telefonske centrale, ampak nezadostno število parov za prenos informacij, kar stanovalci sami vejo. Reševanje tega problema kontinuirano poteka, vendar ne s takšno hitrostjo, kakor bi si vsi želeli. Na eni strani je problem v PTT podjetju, ki ni dovolj hitro zagotovilo dokumentacije za izgradnjo PTT kanalizacije od mostu do nove glavne centrale Krško. Ko pa je bilo izdano lokacijsko dovoljenje, je občina sklenila pogodbo in dela zdaj že potekajo, končana bodo do polovice letošnjega leta. Potem bo treba zagotoviti še denar za kable in od tega bo odvisno, kdaj bo napeljava dokončana.

Telefonski priključek bo stanovalce, ki so kupili stanovanje, stal okoli 4000 SLT in še nekaj za priključitev, vse ostale obveznosti do PTT podjetja je Stanovanjska skupnost poravnala že pri gradnji."

Za primerjavo naj povemo, da priključek v odročnejših krajih stane 4000 nemških mark, kar je podatek, ki naj bi ga poznali, ni pa očitek mestnim stanovalcem in tudi ne razlog, da oni telefona ne bi mogli dobiti. Franc Glinšek zagotavlja, da so Pod Goro lahko kar malce optimisti, ker gotovo ne bodo čakali toliko časa kot npr. prebivalci Prekope, ki so od izgradnje omrežja do priključitve telefonov čakali dobrih pet let in so šele lansko poletje končno dobili priključke. Za vse pa bi bilo dobro, ko bi skupščina potrdila proračunski del finančnih

Pretekli petek popoldne: izkopani jarek s cevmi PTT kanalizacije poleg križišča pri Podmornici.

sredstev za dokončanje izgradnje telefonskega omrežja v Krškem.

Postavlja se vprašanje, ali za dolgo čakanje na telefonske priključke obstajajo objektivni razlogi. Inž. Glinšek meni, da so tudi taki: "V PTT infrastrukturo je treba izredno veliko vlagati, ta del je v Sloveniji zelo nedograjen, in če se na več mestih intenzivno gradi, investitor tega ne dohaja – pa ne toliko z izvedbami investicij, ampak predvsem z vsem tistim, kar sodi v pripravo del."

Trgovina v Oražnovi hiši v Kostanjevici

Pred kratkim je v Kostanjevici odprla novo prodajalno Zofija Pirc. Imenovala jo je kar *Delikatesa* in v njej ima vse vrste živil, meso, suhomesnate in delikatesne izdelke, kruh iz cerkljanske pekarnice... Lastnica zatrjuje, da so cene v njenem lokalu konkurenčne – glede na ostale prodajalne. Odprto imajo vsak dan med 7. in 19. uro, ob nedeljah pa med 7. in 11.

Pa še to: ob začetku del so v kraju precej nasprotovali obnavljanju objekta, ki nosi ime *Oražnova hiša* in v skladu s tem seveda tudi veliko problemov. Sedaj pa, ko je delo opravljeno in rezultat viden, se marsikdo s ponosom ozre na vse skupaj.

Skupščina Kabelskega distribucijskega sistema se sprašuje:

Kako dokončati KDS in oživiti interni kanal

Februarska seja skupščine krškega Kabelskega distribucijskega sistema je potrdila zaključni račun poslovanja za lansko leto in finančni plan za leto 1992. Za novega predsednika so namesto Petra Cesarja izvolili Vida Budno, za podpredsednika pa Vlada Žagarja. Tudi krški izvršni svet mora do naslednje seje skupščine KDS poiskati nadomestilo za pokojnega Petra Cesarja, svojega predstavnika v tem organu.

Delegati skupščine KDS so sklenili, da je v finančnem načrtu treba dati prednost rezervnim modulom za domače programe pred tistimi, namenjenimi programoma SAT 1 in 3 SAT. Dekoderja za SKY in FILMNET tudi trenutno ne bodo nabavili, ker ni razčiščeno redno plačevanje naročnine za ta program, sredstva, ki so bila za to predvidena, pa bodo namenjena pokrivanju ostalih, nepredvidenih izdatkov. Upravni odbor je dobil tudi pooblastilo, da na osnovi pregleda poslovanja in prejete mesečne vzdrževalnine v začetku leta 1992 določi njeno vrednost za obdobje med aprilom in junijem. Določiti mora tudi vzdrževalnino za vsa podjetja, ki so priključena na KDS.

Pri problematiki nadaljevanja izgradnje KaTV je delegatom za uvod govoril predsednik IS SO Krško, Franc Černelič, po burni razpravi pa so sklenili, naj izgradnjo še naprej vodijo gradbeni odbori, pri delih pa dajo prednost tistim okoljem, kjer bodo z manjšimi stroški priključili več naročnikov in kjer bodo uporabniki pripravljeni tudi sami opraviti določena dela. (Tega nam takrat, ko so potrebovali podporo nas, obrobni, in naš denar, ravno tako težko odšteti kot pri komurkoli drugem, niso omenjali! Besede so bile čisto drugače sladke. – Op. ur.)

V zapisniku s seje beremo tudi, da je potrebno opraviti razgovore z vsemi tistimi uporabniki, kjer je zaradi ekonomske računice in pičlih finančnih sredstev, ki so na voljo za izgradnjo, nerealno pričakovati skorajšnjo izgradnjo. Tem uporabnikom je potrebno ponuditi ali začasno rešitev z individualnim krožnikom ali pa jim vrniti vložena sredstva na način, ki ga določi gradbeni odbor v soglasju s prizadetim uporabnikom.

Zagon programa na internem kanalu je ravno tako tema, s katero se skupščina KDS srečuje že od začetka svojega obstoja in doslej še ni bilo nikakršnih rezultatov. Že v zapisniku seje, ki je bila lani septembra, lahko preberemo izjavo Petra Žiganteja, da za organizacijo lokalnega programa krški izvršni svet nima pravega interesa, ker je pri tem preveč različnih in neusklajenih želja. Na februarski seji je Peter Žigante ponovno ponudil pomoč pri izgradnji povratne linije in izboljšanju programa KDS, navzoči pa so po razpravi naložili upravnemu odboru, da v čim krajšem času naredi vse potrebno, da bo interni kanal vsebinsko in dohodkovno zaživel.

Plesni tečaji

Plesni studio Krško ponovno vpisuje v vse oblike svoje dejavnosti. To so plesni vrtec za najmlajše, začetni in nadaljevalni tečaj za mladino in odrasle ter tečaj housa. Tečaji bodo v Krškem, pričeli pa se bodo takoj, ko bodo prosta mesta popolnoma.

Sicer pa iz njihovih vrst prihaja tudi novica o tem, da sta se plesalki plesne skupine DIVI Vesna Vučajnik in Josipa Fink januarja udeležili turnirja za pokal plesne šole Urška (Ljubljana in nastopili v show danceu. Uvrstili sta se v polfinale. Triindvajsetega februarja pojdejo krški plesalci v Trbovlje na turnir v stepu in disco plesu.

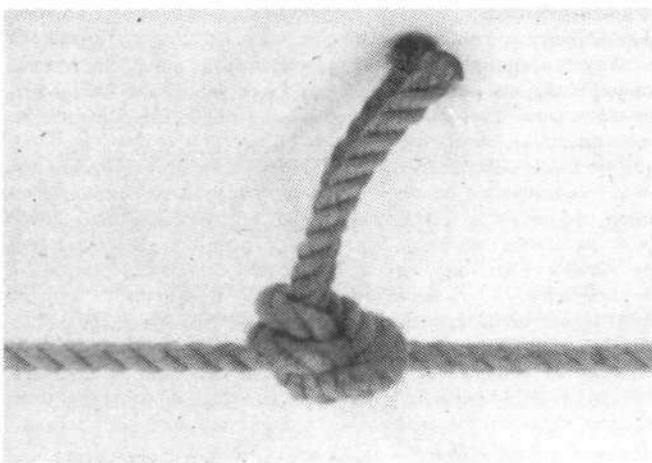

Foto: Črt Čargo

**Krajevna skupnost Krško
Skupščina kabelskega distribucijskega sistema Krško
Upravni odbor**

r a z p i s u j e

JAVNI NATEČAJ ZA UVEDBO IN IZVAJANJE INTERNEGA PROGRAMA KRŠKO

preko kabelskega distribucijskega (KDS) sistema Krško

Razpisni pogoji

1. Ponudba naj vsebuje:
 - 1a) način predvajanja 24-urnih tekstovnih obvestil, reklam in oglasov,
 - 1b) način in trajanje predvajanja tedenskega lokalnega programa z navedbo vsebine programa.
 2. Ponudniki naj navedejo pogoje in možnosti uporabe lastne opreme.
 3. Kraj in organizacija predvajanja programa mora biti izven glavne sprejemne postaje.
 4. Podati je potrebno finančne pogoje in ponudnikove ugodnosti pri uvedbi in izvajanju programa.
 5. Opredeljen mora biti rok za začetek obratovanja.
- Vse podrobnejše informacije so na voljo na tel. (0608) 31-029.

Ponudbe v zapečateni kuverti z oznako "Interni kanal" pošljite v 15 dneh od objave na naslov: **KS Krško, Skupščina KDS Krško, Upravni odbor, Cesta krških žrtev 30, Krško.**

O izbiri bodo ponudniki obveščeni v 8 dneh od dneva odločitve.

Senovska kalvarija v nešteto slikah

Ni dolgo tega, kar je delegat KS Senovo v skupščinskih klopek grozil, da bo moral odstopiti od svoje funkcije, saj mu za njegov kraj še ni uspelo narediti ničesar. Cesta med Brestanico in Senovim je ostala še naprej republiška, stara kolonija se samo še bolj stara in propada in tako dalje. Medtem smo bili v Posavju (med prvimi v Sloveniji) deležni tudi obiska prometnega ministra, gospoda Marjana Krajnca, in ta nam je razložil, da je takih cest, kakršna vodi proti Senovemu, v državi še nešteto. Občinski sekretariat za gospodarsko infrastrukturo v Krškem je dal odgovor na pripombo o zanemarjanju blokov v stari koloniji in Naš glas ga je objavil. Tokrat smo vam pripravili še nazorno podobo obeh naštetih problemov v slikah. S težavo smo se odločili, kate-

re naj objavimo, ker so vse sila zgovorne in ni noben blok ali del ceste boljši ali slabši od drugega. Vsi so enako uničeni. (Foto: Iztok Kolar)

Redni letni zbor SKD Brežice

Stranka Slovenskih krščanskih demokratov v Brežicah ima okrog 140 članov, med najbolj aktivnimi so v krajevnem odboru Dobova, ustanavljajo pa še odbore v Pišecah, na Bizeljškem in v Cerkljah ob Krki. To je le nekaj podatkov iz poročila, ki ga je članom, udeležencem letnega zbora stranke (1. februarja 1992), posredoval predsednik občinskega odbora SKD v Brežicah, gospod **Ciril Zupančič**.

Zbrani so še lahko slišali, da so Brežice edina občina v državi, kjer politične stranke za svojo dejavnost iz proračuna ne dobijo nikakršnih sredstev, zato se je tudi njihova stranka morala odpovedati poklicnemu delavcu in je vse delo obviselo na ramenih odbora. Verjetno je tudi v tem dejstvu iskati vzroke za kritične pripombe predsednika: stranka da se je premalo uveljavila v javnem življenju, izobraženci stojijo ob strani, tematske orkogle mize pa, ki so jih organizirali brežiški člani SKD, so bile skromno obiskane.

Podpredsednik Slovenskih krščanskih demokratov, gospod **Franc Miklavčič**, ki se je zbora v Brežicah udeležil kot gost, je zbranim orisal notranjepolitični trenutek v Sloveniji, ki ga (med drugimi težavami) zaznamuje dejstvo, da parlament blokira vlado. Stranka Slovenskih krščanskih demokratov še vedno misli, da so najučinkovitejši izhod iz te zagate volitve. Če bi bil volilni zakon februarja sprejet, bi volitve še vedno lahko imeli pozno spomladi. Kljub temu da se njihova stranka zavzema za večinski volilni sistem, bi bili ravno zaradi pospešenja volitev pripravljeni na kompromis z drugimi strankami, ki se ogrevajo za čisti ali kombinirani proporcionalni volilni sistem.

Povedal je tudi, da naj bi bil že večkrat preložen kongres stranke 27. in 28. februarja.

Republiški poslanec in predsednik brežiškega izvršnega sveta, gošpod **Ciril Kolečnik**, se je pritožil, da se v svoji poslanski vlogi počuti nemočnega, ker da je premalo povezan z okoljem, iz katerega izhaja, da ga ljudje ne poiščejo s svojimi problemi, zahtevami, predlogi, da nimajo nobene iniciative... Po drugi strani mu seveda v kuloarjih namenajo kritike, medtem ko sami niso pripravljeni prevzeti nikakršne odgovornosti. Kot predsednik izvršnega sveta in član SKD je razočaran nad delegati brežiške skupščine iz vrst bivše koalicije Demos. Ti naj bi vendarle bili v podporo izvršnemu svetu, vendar se doslej s tem menda niso pretirano izkazali. Na Kolečnikov predlog so udeleženci zbora sprejeli stališče, da so proti predčasnemu zaprtju krške nuklearke do leta 1995. Tako dejanje se jim zdi nesprejemljivo, ker bi bila potencialna nevarnost objekta v primeru t.i. nekontrolirane scenarija zapiranja celo večja, kot je sedaj. Nikjer še ni nič urejeno v zvezi s trajnim odlagališčem NS RAO, strokovnjaki bodo odšli tja, kjer bodo zaželeni, ni še projekta za dekomisijo (razstavitve NEK), končno pa si tudi Brežice več ne bodo mogle obetati nikakršne odškodnine, medtem ko bi sedaj še obstajala možnost, da si jo izborijo.

Nezadovoljni so, ker se slovenska vlada o referendumu in zapiranju NEK dogovarja s stranko zelenih, ki nanjo pritiska in jo izsiljuje zaradi – tako sklepa Kolečnik – nabiranja političnih točk. Po njegovem mnenju se vlada sme in se celo mora o teh vprašanih pogovarjati edinole s prebivalci Posavja, z vsemi tremi občinami in s Svetom posavskih občin.

Nove registrske tablice

Lastnikom avtomobilov so pognale kri po žilah nove registrske tablice. Nekaj zaradi radovednosti, nekaj zaradi novosti, nekaj pa zaradi cene, ki jo bo prej ali slej treba plačati ob zamenjavi, ki bo najkasneje leta 1994.

Pri v.d. občinskega sekretarja za notranje zadeve v Krškem smo izvedeli, da nove tablice trenutno dajejo obvezno vsem lastnikom novih vozil in tistim, ki jih preregistrirajo. Ob podaljšanju prometnega dovoljenja tudi to sicer lahko opravijo, če stranka tako želi, ni pa zamenjava sedaj nujna. Še več: na oddelku si sedaj tudi ne želijo navala strank, ker tablice šele dobivajo in tudi vse potrebne računalniške povezave z republiškim sekretariatom niso dokončno urejene. Vse to bi seveda imelo za posledico dolge čakalne vrste, ki pa si jih ne

želijo niti stranke niti delavci na oddelku. Cena novih tablic je 649 SLT, ker mora stranka plačati še ustrezen obrazec, k temu pa je treba prišteti še za 100 SLT takse. Navodil za registrske tablice, ki bi imele oznake po željah strank, še niso dobili, zato pa že zamenjujejo vozniške in osebne izkaznice, le da so slednje začasnega značaja.

Na sliki vidite prve nove tablice, ki smo jih dobili na naše območje in so jih pritrčili na službeni avto predsedstva skupščine občine Krško. Poleg občinskega grba in oznak registracijskega območja (KK) bodo tablice imele še dodatne črkovne in številčne oznake. Dodatne črke pa očitno niso v zvezi z nikakršnim dodatnim sporočilom, vsaj tako lahko sklepamo iz odloka.

Kako izpuliti parcelo cerkljanskemu letališču!?

Po odhodu jugoarmade s cerkljanskega letališča se je marsikateremu razlaščenцу zbudilo upanje, da bo morda lahko ponovno prišel do svoje parcele, ki jo je vojska nacionalizirala za svoje potrebe. Izvršilni odbor brežiške stranke zelenih je zato 6. februarja organiziral zborovanje, na katerem so želeli razlaščenče podrobneje obvestiti o možnostih vlaganja zahtevkov za denacionalizacijo. Na srečanje v Krški vasi so iz Ljubljane povabili predstavnika svoje stranke **Huberta Požarnika**, Slovenske ljudske stranke **Francija Feltrina** in Slovenske demokratične zveze – Narodne demokratske stranke **Rajka Pirnata**.

Dr. Pirnat je okrog 120 zbranim razložil Zakon o denacionalizaciji, sicer pa je obveljal dogovor o ustanovitvi združenja lastnikov razlaščenega premoženja, ki naj bi prispeval k čim lažjemu uveljavljanju interesov prizadetih. (Foto: Slavko Sintič).

Kolesarsko društvo Savaprojekt Krško

v a b i n a

**PRVO DRŽAVNO PRVENSTVO
REPUBLIKE SLOVENIJE**

V CIKLOKROSU

Tekmovanje bo v nedeljo, 23. februarja 1992, in se bo pričelo ob 10. uri pri Lovskem domu na Trški Gori nad Krškim.

Prvenstva se bodo udeležili kolesarji vseh kategorij iz vseh slovenskih klubov.

**P R I D I T E, OBETA SE VAM
ZANIMIVA ŠPORTNA PRIREDITEV.**

"Demetra" Marjane Česnjevar pobrala:

Zlato Jano na sejmu Moda '92

Najvišje priznanje na sejmu Moda '92 v Ljubljani so letos podelili trem razstavljalcem: Lisci iz Sevnice, Industriji usnja z Vrhnike in radovljški Almiri. To je nagrada Zlato Jana, ki se podeljuje enakovredno vsem, ki si ga priborijo, in je pravzaprav namenjena avtorjem – oblikovalcem, ne pa njihovim podjetjem. V sevnški Lisci je Zlato Jano za serijo ženskega spodnjega perila prejela Marjana Česnjevar.

Marjana je v Lisci zaposlena od leta 1983, ko je začela kot pripravnica. Doma je na Senovem in v tamkajšnji šivalnici je na praksi prebila tudi dva in pol meseca za šivalnim strojem. "Vse faze dela moram temeljito preizkusiti," pripoveduje, "spoznati moraš delovni proces!" Na Senovem je sešla ogromno kopalk, kar se ji pozna, medtem ko danes tega novinci več ne počnejo. Končala je srednjo šolo za oblikovanje v Ljubljani, študirala je prvo stopnjo tekstilne; pa je dva izpita pred diplomom odnehala. Ni ji žal za dvema letoma, ki ju je preživela v Ljubljani, danes pa je po Liscini lestevici zaposlena kot kreator II. Opravlja delo, ki ga ima rada in ki ji je bilo vedno cilj, če pa z modeli uspe, je veselje še toliko večje.

Nagrajena serija ženskega spodnjega perila Demetra sodi v kolekcijo Bravo, ki jo je Marjana Česnjevar kreirala v celoti, in kar se ji zdi še posebno pomemben uspeh njene firme: ti izdelki so se pojavili hkrati na sejmu in v prodajalnah. "Perilo je izdelano iz satena in lycra, je prijetno na otip, kombinirano pa je z elastično čipko. Vsi modeli so funkcionalni, uporabni, z nadihom mladostnega videza, široke, čipkaste naramnice pa dajejo videz ženskosti," predstavlja Marjana svojo Demetro. Po njenem prepričanju ženske kljub krizi in relativno visokim cenam vse več dajo na svoje perilo. Zato s prodajo ni težav. Izdelke iz Demetre je možno kupiti v slovenskih prodajalnah, večina pa jih gre itak v izvoz. Sedaj, ko je južno tržišče zaprto, so njihovi glavni kupci v Franciji, Nemčiji, Belgiji in na Švedskem.

Marjana Česnjevar: "V tem tudi je težava: trgi se razlikujejo po okusu, drznosti, materialih, krojih... Kolekcija mora biti dovolj velika, da zadovolji vse. Zato tudi pri kreiranju perila delajo v tovarni tri oblikovalke..." Pojasnjuje razliko med zahtevami in okusi različnih tržišč: "Francози(nje) imajo rade mladostne neдрčke (prišlo se jih je ime balconnet), za material izbirajo predvsem poliestre, tiskane z močnimi barvami, in to je morda videti nekoliko divje. V Nemčiji po svoje tudi sprejemajo take izdelke, a iz drugih, bolj elastičnih materialov, s čipkami, lycro, skratka tistim, kar se telesu lepo prilega. Na Švedskem so morda malo konzervativni in hočejo vsaj mešanico, če že ne stoođstotnega bombaža. Pri njih morajo biti bele, črne ali surove barve, in tu se živopisnost že konča."

Cilj oblikovalca je, da doseže čim več, čeprav je uspeh malo odvisen tudi od sreče, možnosti nabave in izbire materiala, ki lahko pomeni precej. "Zgodi pa se, da vidiš krasen material, a ga zaradi cene ne upaš naročiti," pravi Marjana, "saj je Liska prevelika tovarna za majhne serije, ki bi jih ob visokih cenah tržišče še zmoglo. Kolekcija se vedno dopolnjuje, ker izhajamo iz materialov in potreb, sproti ugotavljamo, kateri model še manjka, iz posameznega detajla se nato razvije cela serija... Program ženskega spodnjega perila mi je všeč. Ko sem namreč delala pri kopalkah, sem mislila, da je tam najlepše, sedaj pa vidim, da je najlepše tukaj..." O ustvarjalnih krizah pravi, da se včasih res dan ali dva počuti prazno, da pa običajno zadostuje, da vidi kak detajl ali material, od katerega misel oživi, vznikne ideja. Zelo pomembni so seveda sejmi.

Zanimalo nas je, kako so v hiši, v kolektivu Lisce reagirali ob priznanju. Hudo pričakoval ga ni nihče! S perilom so na sejmu Moda '92 nastopili tudi italijanski proizvajalci in konkurenca je bila močna. Povprašali smo seveda tudi po nagradi za avtorico in po pomenu Zlate Jane za Lisco. Marjani so v podjetju obljubili nagrado, Liska pa je bila deležna nekaj brezplačne reklame ob televizijski reportaži s sejma mode, "čeprav so perilo pokazali čisto na kratko", je dodala.

Marjana Česnjevar živi z družino na Senovem in ima dva otroka (5 in 6 let). Njeno vodilo je, da človeku nobeno delo ne sme biti nečastno. Doma precej šiva in pred kratkim je registrirala popoldansko obrt za otroško konfekcijo. Ne obremenjuje pa s svojim ustvarjanjem osebnega življenja (nad tem se pritožujejo nekatere njene sodelavke!), saj ima doma dovolj drugih skrbi in misli.

V Našem glasu ne moremo predstaviti Marjanine Demetre v celoti, pa naj bo še tako prikupna, saj gre za obsežno kolekcijo, namenjeno različnim priložnostim in potrebam. Lahko pa povemo še nekaj o avtoričinih dosedanjih ustvarjalnih dosežkih. Pred letošnjo Zlato Jano je Marjana Česnjevar že dobila Pohvalo Jane (takrat nagrad še ni bilo!) za kopalko, ki so jih izdelale skupaj z Guštinovo in Vahtarjevo. Leta 1990 sta skupaj z Imperlovo dobili Zlato Jano in Zmaja (zadnje leto so ga podeljevali) za kolekciji Atena in Afrodita. Takrat sta to bili dve najvišji nagradi. Istega leta je v Beogradu pobrala Zlato košuto za kreacijo bodija z dolgimi rokavi. H košuti pa ob priznanju spada tudi masiven zlat prstan, ki je avtorjeva last.

Novotehnin ugodni popust

SI JE MORALA NAŽICATI

V prejšnji številki Našega glasa smo pisali o poslovnem dosežku Novotehne, ki je v Krškem pod tribuno stadiona odprla salon avtomobilov. V povračilo smo dobili ostro kritiko in zahtevo, da objavimo tudi tale prispevek.

Gospa **Vladka Zorko** je v soboto, 25. januarja letos, nujno morala zamenjati peč za centralno ogrevanje. Po zadostni starosti se je pač iztrošila in, žal, taka zamenjava nikoli ne teče brez dodatnih stroškov, saj peč običajno potegne za seboj še kako dodatno žrtev. Tokrat je bil to samson, ventil, ki avtomatsko zapira zračno loputo. "Našla sem ga v krški Novotehnini prodajalni pri stadionu", pripoveduje gospa Vladka. "Tam so bili tudi trije prodajalci (dva trgovca in blagajničarka), ki pa so z največjim možnim zanimanjem spremljali televizijski prenos smučarskih skokov. Zame se nihče še nje ni zmenil ni! Ker sem predhodno v telefonskem razgovoru izvedela, da regulator imajo na zalogi, sem pač postala glasna in pojasnila, da me doma čakajo mojstri in da se jim ne bom pridružila pri njihovem športnem užitku. Prijazno so mi postregli, plačala sem ceno (5.648,00 SLT) in odhitela ven. Na vratih sem se skoraj zaletela v velik plakat, ki me je obveščal, da sem ravnokar dobila deset odstotkov popusta, ker sem z gotovino plačala pri Novotehni nabavljeno blago v vrednosti nad 2.000 SLT.

Zelo sem se začudila, da omenjene ugodnosti sploh nisem opazila, pa sem si rekla, da bodo mojstri doma le morali še malenkost počakati, saj bi si končno lahko še kak čas ogledovala tudi TV prenos. Na vprašanje o popustu se mi je blagajničarka prijazno opravičila, pojasnila, da tistega dne pri njih še nihče ni potrošil tolikšne vsote (bilo je okrog poldneva!) in da je na popust povsem pozabila. Razumem, saj se človeku ob pre zaposlenosti rado pripeti, da ne more biti pozoren na nebitvene podrobnosti. Tudi denar sem dobila nazaj!

Sevniški veliki met

V Loki pri Sevnici bo od prvega marca imelo zaposlitev 55 delavk, prekvalificiranih šivilj. Delale bodo v novi tovarni obutve, ki je last podjetja Andrea iz Ljubljane.

Podjetje je leto in pol uspešno poslovalo v Bosni in Hercegovini, proizvodnjo so prodajali v Italijo in imeli so italijanskega solastnika. Ob izbruhu balkanskih vojaško-političnih iger pa so se lastniki zaradi prekinitve transportnih povezav in vojaške ogroženosti odločili za umik na varnejše območje. Slovenski partner je nato odkupil celoten delež in postal edini lastnik; sevniški izvršni svet je izkoristil ugodno priložnost in v domačo občino pripeljal podjetje, ki bo ob koncu letošnjega leta zagotovilo okrog 180 delovnih mest. Sevnici so svoj delež k investiciji primaknili v obliki zagotovljenih prostorov. Pri predsedniku izvršnega sveta, gospodu **Marjanu Kurniku**, smo izvedeli, da so s slovenskim ministrstvom za trgovino sklenili najemno pogodbo za nekdanji objekt zveznih blagovnih rezerv v Loki in vanjo zapisali pravico o podnajemu. V prvih treh letih bo nosila stroške najemnine občina Sevnica, kasneje pa ta obveznost postopoma prešla na podjetje Andrea, tako da bo v nadaljnjih treh letih (skupno šestih) to ministrstvu plačevalo polno vrednost najemnine, 6.000 DEM.

Leto in pol uspešnega poslovanja v Bosni je podjetju Andrea zagotovilo dobre reference v tujini in učinkovite tržne povezave, zato lahko z optimizmom gleda na nadaljnji proces vključevanja v Evropo.

Šelmarija v Kostanjevici

Za vsako zimo pride pomlad in prvi znanilec pomladi je po starodavnem izročilu kurent. Eno največjih kurentovanj na Dolenjskem je gotovo v Kostanjevici na Krki, imenuje pa se Šelmovanje ali Prforcenhaus.

To prireditev pripravljajo zanesenjaki – ljubitelji Šelmovanja že več desetletij.

Priprave nanj so dolge, naporne, zelo zahtevne in drage. V prejšnjih časih so ljudje mislili, da to počne društvo bedakov in pijancev, danes pa lahko ugotovimo, da gre za združenje zelo delavnih ljudi. Čez zimo pripravijo kakovostno pustno prireditev Šelmovanje, poleti pa Kostanjeviško noč. Ti dve prireditvi poživita družabno mrtvilo v Kostanjevici. Prireditelji se dobro zavedajo, da tega ne bi bilo možno organizirati, če ne bi imeli podpore pri prebivalcih, ki kažejo izreden posluš ter z denarjem in materialom pomagajo pri izvedbi prireditev. Zato smo jim v imenu organizatorja dolžni iskreno zahvalo.

Program Šelmovanja je tradicionalen in letos se bo začel v nedeljo, 1. marca z budnico, ob 15. uri pa bodo oklicali kurenta. V nedeljo bodo otroške maske tudi nagrajevali – nagrade bodo za vse enake, saj s tem društvo pridobiva naraš-

čaj, bodoče zagnane organizatorje. Ponedeljkova večerna baklada po mestnih ulicah in občni zbor Prforcenhausa v Domu kulture sta po tradiciji zelo kakovostni pustno-kabaretni prireditvi, kjer na šaljiv način dodobra oberejo vse mestne grešnike tistega leta. Višek večera je izvolitev novega predsednika Prforcenhausa. Malo pred tistim izginejo iz dvorane vsi primerni moški kandidati. Bodoči predsednik mora namreč imeti primerne kvalitete. Po izvolitvi – določitvi, ki je običajno nekoliko bolj nasilne sorte, saj kandidata lahko njegovi predlagatelji tudi prinesejo na oder in če je treba, tudi brez kakega rokava na suk-njiču, novi predsednik zapriseže in prevzame oblast v svoje roke. Ko je bila Kostanjevica še občina, je predsednik Prforcenhausa prevzel tudi ključ mestne hiše od resničnega predsednika občine za vse štiri dneve pustovanja.

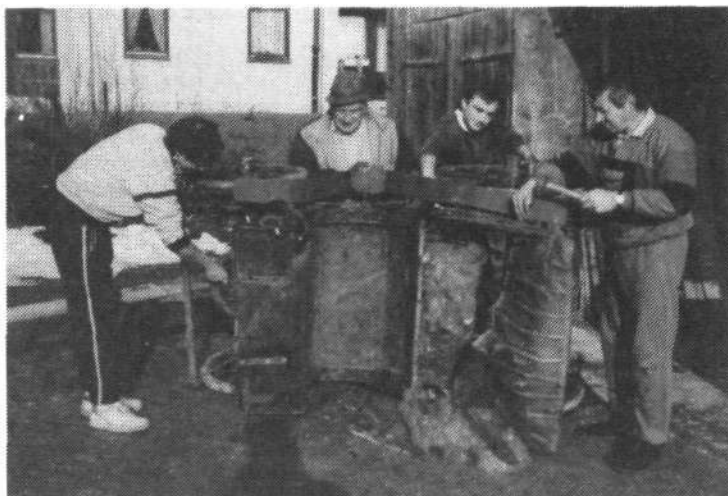
Torkovemu gonjenju medveda po mestu in okolici sledi otroški karneval v šoli ter oranje in sejanje. V sredo dopol-

dne naredijo kurenta, ga položijo v avlo Doma kulture in popoldne z vsemi čas-tmi zažgejo ter spustijo po Krki. Staro izročilo pravi, da bo letina dobra, če Kurent lepo pade v Krko. Takih let pa si želimo veliko.

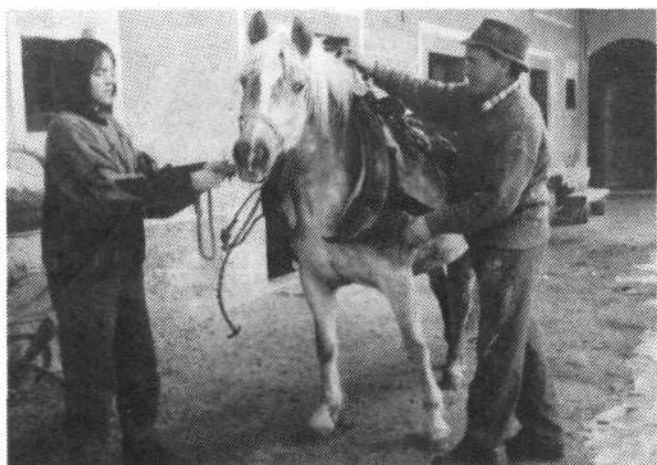
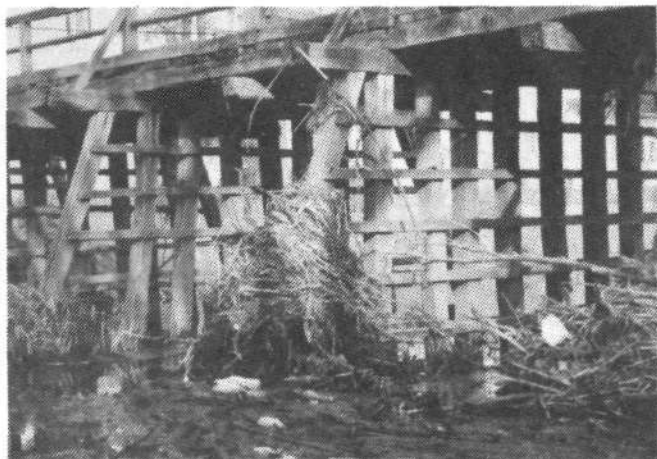
Vse, ki jih zanimajo stari običaji in se želijo v teh žalostnih časih razvedriti, prisrčno vabimo na Šelmovanje v Kostanjevici na Krki.

Milena Sintič

Poldrugo stoletje star "federvagen" je odslužil in za letošnje Šelmovanje so ga vrli Kostanjevičani sklenili obnoviti. Zato so ga zvelekli k mojstru kolarju, Dragu Jordanu. Očitno pa so, če se niso postavili samo zaradi fotografa, tudi sami poprijeli za delo. Na sliki (od desne): mojster Jordan, Andrej Božič in Slavko Sintič, ki ga sicer bralci Našega glasa poznajo po fotografijah, ki jih prispeva za naš časopis.

Kostanjeviški Prforcenhaus vključuje vse, kar je sposobno sodelovati na prireditvi. Tokrat so se odločili, da bo to tudi njihov znameniti, sporni, preobremenjeni, spomeniško zavarovani most. Zadnja povodenj ga je takole našemila z vsem, kar so nespametni ljudje in neodgovorna voda sposobni odvračati in odložiti v naravo, oskrbniki (cestno podjetje) so se naredili, da ničesar ne vidijo, domačini pa so tudi sklenili počakati, ali se bo morda stvar kako sama od sebe predručala. Tako bo most za pusta nastopil v lastni maski. (Foto: Slavko Sintič).

Med najbolj zagnanimi pripadniki Prforcenhausja je – po ustnem izročilu in pričevanju – kmetovalec Levko Colarič, ki je svoje čase menda bil pripravljen nalašč za to priliko kupiti in rediti doma posebej krotko kravo, ki je vlekla voz skozi norišnico zvoka, barv, svetlobe in gibanja, kakršno pač lahko spravi skupaj vsako pošteno pustovanje. Tokrat bo zapregel kobilu in tisti, ki zadeve ne poznajo, nam itak ne bodo verjeli, da na eni izmed fotografij ta ista kobilu gleda skozi odprto okno v drugem nadstropju. (Foto: Slavko Sintič).

Pardon!!! Murkov Sine je Srečko!

Še isti dan, ko je izšla prejšnja tevilka Našega glasa je v naše uredništvo grdo prigledal Murkov Sine in nam razložil, da njemu niti včasih ne rečejo Vladimir, ker mu je ime Srečko. In Srečko ga včasih res kdo pokliče. Vladimir da je Komočarjev Sine, medtem ko je Vladičev Sine Dušan. Skratka Murkov Sine bi rad bil samo Srečko in do tega ima vso pravico. Problem je le v temu, da avtor teh vrstic (in onih z napako v prejšnji številki), ne zahaja skoraj nič v gostilne in zato tudi ne pozna osrednjih krških birtov. Za napako se opravičujemo in priznavamo, da Murkov Srečko ni tako hud kot je vidti na prvi pogled. Verjetno bolj grdo gleda samo takrat, kadar grdo vidi.

Rejništvo – nadomestno starševstvo

Kaj je rejništvo razen oblike družbenega varstva otrok in mladoletnikov, ki se uresničuje z nego, vzgojo, oskrbovanjem v tuji družini, pri osebah, ki niso njihovi starši, lahko pa so sorodniki? Je nevsakdanji poklic ali humana dejavnost z namenom pomagati otrokom v stiski? Rejništvo oziroma nadomestno starševstvo ni pridobitniški posel. Rejniku ali rejnici, ki nudi dom trem tujim zdravim otrokom ali dvema lažje ali enemu težje duševno ali telesno prizadetemu, Center za socialno delo sicer povrne stroške v obliki rejnine in za vloženi trud prejema tudi določeno nagrado. Toda te rejnine so zanemarljive glede na zahtevno delo, ki ga rejniki opravljajo. Že prihod rejenca v novo družino je v bistvu težak korak. Za rejnike je to težka preizkušnja, še posebno če otrokove lastnosti niso v skladu z njihovimi pričakovanji.

Rejenci so otroci, ki sicer imajo starše (razen redkih izjem), a ti zaradi kakršnih koli vzrokov otrokom ne morejo nuditi ustreznega doma. Večina teh otrok prihaja iz družin, ki ne ustvarjajo pogojev za razvoj zdravih in zrelih članov družine v mejah njihovih intelektualnih in kreativnih potencialov, torej iz družin, kjer starši in domače okolje otroku že od njegovega zgodnjega obdobja ne nudijo ugodnih pogojev za osebnostno rast. In ravno namestitev otroka v nadomestno oz. rejniško družino vzbuja upanje, da bo tak otrok ugodno razvijal predstave o sebi in temeljno zaupanje v ljudi, ki so zanj pomembni. S tem bo otrok zagotovo imel manjšo možnost, da bi v iskanju svoje identitete ubiral napačne poti in razvijal deviantne oblike vedenja. Ko otrok zaživi v rejniški družini, se dejansko niti on niti rejniki ne zavedajo, koliko svoje matične družine nosi otrok v sebi, kako globoko so vanj vgrajene moralne, socialne, storilnostne, estetske in druge norme njegove družine. Veliko truda, toplih pogledov, razgovorov in osebnih odrekajev je potrebno za vzgojo takšnega otroka. Tako rejnice niso samo "krušne" ali "zlate" mame, ampak so dobrotnice v pravem pomenu besede, ki nudijo tem otrokom varen dom ter jim tudi omogočajo stalne stike z njihovo biološko družino.

Zaščita, namestitev v rejniško družino, pomoč pri šolanju in kasnejšem vključevanju v življenje je sicer zadovoljliva raven socialne pomoči, vendar tem otrokom pomoči ni nikoli dovolj. Njihova usoda je namreč v veliki meri še vedno družbi v breme in bo slej ko prej morala postati njen del. Vsaka družina je vseskozi izpostavljena najrazličnejšim pritiskom in težavam znotraj sebe same ter širšega družbenega okolja. Sociološko-zgodovinske analize nam kažejo, da so se težave v družinah povečevale posebno takrat, ko so v družbi in kulturi močno oslabele tradicije, ko se je spreminjala shema nekdanjih socializacijskih vzorcev in ko so nastali v družbi in kulturi nenadni veliki preobrati in premiki.

Dejstvo je, da tudi Krško postaja del teh sprememb, okolje, ki neredko nastavlja pasti življenjsko še neizkušenim in socialno še neoblikovanim mladim generacijam. S širšo družbeno akcijo zgodnje identifikacije problematičnih družin, ustvarjanja pogojev za izboljšanje njihovih socialno-ekonomskih razmer, nudenja pomoči pri urejanju družinskih odnosov bi najlažje pomagali celi vrsti maltretiranih, ponižanih, spolno zlorabljenih, lačnih otrok v naši občini.

Marina Novak-Rabzelj, dipl. sociolog

SVETOVANJE NA PODROČJU ZDRAVSTVENEGA IN SOCIALNEGA VARSTVA

je dejavnost svetovalnice A-HELP, prve zasebne ustanove za področje socialnega dela v Sloveniji. Ustanoviteljica Milena Pribac je poleg sedeža v Brežicah odprla še enoto v Portorožu. Svetovalno delo, ki ga v Brežicah (tel. 61-645) izvaja pedagog-psiholog Saša Pohar, je namenjeno samskim osebam, partnerjem, družinam in skupinam. Namen takega dela je razreševanje stisk, ki dandanes prizadevajo vse več ljudi, in preprečevanje njihovih posledic. Te so lahko zelo hude, če omenimo samo psihosomatske težave, kronifikacijo bolezni, razne odvisnosti oziroma zasvojenosti, in vse po vrsti prizadenejo kvaliteto življenja. V svetovalnici A-HELP želijo iti na roko ljudem, zato sprejemajo tudi ob vikendih, v Portorožu, če vas bo pot zanesla tja, pa jih lahko obiščete tudi v času dopusta.

Srečanje rejniških družin

V soboto, 3. februarja, je v Delavnici za delo pod posebnimi pogoji v Leskovcu potekalo srečanje rejniških družin, ki se ga je udeležilo 25 rejnic in rejnikov in 26 rejencev. Prisotne sta pozdravila direktorica Centra za socialno delo Krško in predstavnik izvršnega sveta SO Krško D. Siter, ki sta pohvalila to obliko srečevanja in se rejnicam ter rejnikom zahvalila za njihovo humano delo.

Gostja iz Ljubljane, pedopsihiatrinja dr. Anica Kos, je spregovorila o širšem družbenem pomenu rejništva, še posebej pa osvetlila odnos rejnice-rejenec. Navedla je pogoste probleme, s katerimi se srečujejo rejniške družine. Izzvala je prisotne, da sami spregovorijo o dobrih in slabih izkušnjah s svojimi rejenci. Med udeleženci je bila tudi rejnica, ki ima že dolgoletne izkušnje z rejništvom, saj je v njeni družini našlo tople dom in varno zavetje že 20 otrok. Z nekaterimi še vedno ohranja prirčne stike.

Medtem pa so mladi prostovoljci CSD Krško pod vodstvom psihologinje rejence vključili v različne delavnice – likovno, plesno in mladinsko delavnico. Proti koncu srečanja smo si vsi skupaj ogledali njihove likovne izdelke ter izvirno plesno točko razigranih rejenc.

M. Novak-Rabzelj

DROGE

Uporabljane in zlorabljane od davnine do danes

Z besedo droge v vsakdanjem sporazumevanju označujemo snovi, ki delujejo na človekovo duševnost. Strokovni naziv, ki njihove lastnosti bolje poudarja, je "psihotropna" ali "psihološka snov".

Včasih se za označevanje drog uporabljata tudi naziva "mamilo" ali "opojna snov", ki pa se ju je bolje izogibati, kajti vse droge nimajo opojnega učinka, temveč je ta lahko prav nasproten, npr. učinek poživil ali stimulansov.

Prvo vprašanje, ki si ga lahko postavimo, je, zakaj človek sploh išče, uživa in zlorablja droge.

Ljudje doživljajo mnoge notranje stiske, tesnobe, bojzani, potrtosti, jezo, strah in druga čustva, ki zanje niso prijetna, nastopajo pa kot posledica prilagajanja družbi in zunanjemu svetu. Ljudje vse to zaradi neprijetnosti in "bolečine" zavračajo, poskušajo potlačiti ali vsaj ublažiti, kot pomoč pa številni uporabljajo droge, ki jim lahko prinašajo:

- omamo, če jih mučijo telesne ali duševne bolečine;
- poživitev, če so preutrujeni, izčrpani...;
- opoj, če želijo izpolniti notranjo praznino;
- pomiritev, če jih vznemirjajo notranji in zunanji konflikti;
- doživetje mističnega razsvetljenja ali razširjenja zavesti, če se v vsakdanosti počutijo duhovno in osebnostno utesnjene.

Lastnosti nekaterih rastlin, ki to "omogočajo", so bile znane že v davni zgodovini in že stari Egipčani so gojili mak, iz tega pridobivali opij ter iz njega pripravljali pomirjevalne napitke. V Indiji so vzgajali konopljo (cannabis) in njene opojne lastnosti izrabljali za izzivanje ekstaznih stanj v določenih religioznih obredih. Te rastline in njihovi ekstrakti so se počasi skozi stoletja širili po vsem Vzhodu in na druge kontinente.

Tudi stari Grki so poznali lastnosti ekstraktov glavic maka, ki je obilno rasel na sredozemskih obalah in že Homer v svojem delu govori o nekem "pharmakon nephentesu", ki "odsranjuje gnev in žalost iz srca in prinaša pozabo vseh težav", in možno je, da gre za opij. Tudi bog sna in sanj Morfej je v grški mitologiji predstavljen z makovimi cvetovi v roki. Egipčanke so za "zmanjševanje žalosti" pripravljale "čarobni napitek", ki se je uporabljal stoletja dolgo, v bistvu pa je bil ekstrakt opija. V vsej antični umetnosti je mak mitološko simboliziral spanje in često personificiral samega boga spanja. Opijske substance so bile med antičnimi narodi rezervirane za privilegirane kaste. Tudi znani Paracelsus je pri zdravljenju uporabljal opij.

Opij in hašiš sta se pravzaprav pojavila na Zahodu šele v začetku 19. stoletja, svet ju je

spoznaval v glavnem preko zanimivih literarnih pričevanj estetikov in pesnikov, ki so iskali nove senzacije. Istočasno se je na to osredotočila tudi pozornost medicine in psihologije. Povsem nova doba opija se začne v 19. stoletju z odkritjem aktivnih elementov v njem – alkaloidov. Tisti, ki so iskali "umetni raj", so tako imeli vedno večji izbor (morfij, kokain, heroin), vse do sintetičnih pripravkov, ki sta jih kemijska in farmacevtska industrija izdelovali v vedno večjih količinah... Problem toksikomanij je vse bolj postajal družbeni problem.

V začetku so se drogirali ljudje, ki so bili pripadniki točno določenih skupin, kasneje pa se je tržišče močno razširilo in hkrati je tudi ponudba postajala vse večja.

Danes lahko rečemo, da se trgovina z drogami odvija na vseh poteh človeških relacij, prehaja meje in osvaja mesta, se pritajeno plazi vse do osnovnošolskih vrat in gostuje tako v slojih, kjer vladata beda in trpljenje, kot tam, kjer se dobresedno dušijo v izobilju. Ne govorimo več le o klasičnih drogah – opiju, morfiju in heroinu, kokainu, marihuani in hašišu, temveč obstaja cela plejada drog, ki so sintetični proizvod kemije, pred nami so različna zdravila (amfetamini, barbiturati...), bencinski hlapi, hlapi raznih lepil in lakov... Rak rana naše družbe pa je alkohol.

Ko govorimo o različnih vrstah drog, moramo ločiti med njihovim zmernim uživanjem (npr. uživanjem pomirjeval po zdravniških navodilih ali res samo zmerno pitje alkoholnih pijač za žejo...), ko njihov učinek ne moti funkcioniranja organizma ali duševne dejavnosti in ne vpliva na vedenje človeka, ter med zlorabo drog. O zlorabi govorimo takrat, kadar so očitno motene telesne in/ali duševne funkcije in s tem v zvezi tudi vedenje uživalca. Po tej opredelitvi je tudi vsaka pijanost primer zlorabe psiholoških snovi – pijan človek izgublja ravnotežje, zapleta se mu jezik (motnje telesnih funkcij), postane avšasto veseljaški in lahko tudi izgubi mero za dostojnost (motnja psihičnih funkcij). Vendar lahko človek po takšni pijanosti ostane dolgo trezen brez opaznih posledic. V nasprotnem primeru pa že govorimo o odvisnosti. Pogosta pijanost se odraža tudi v vse bolj motenih medosebnih odnosih doma in v slabšem funkcioniranju pri delu.

Ne glede na to, kaj je vzrok, da je nekdo segel po drogi – ali se je želel pomiriti, si ublažiti bolečino ali "dokazati svojo odraslost" ali pa je le želel biti enak drugim in jih je posnemal, je prvi stik z drogo lahko odločilen. Nakaterim učinek droge kot doživetje ne pomeni ničesar ali pa imajo po njej neugodne občutke. Nekaterim pa je "zadost" od droge nekakšno razodetje, nekaj, kar jih znova in znova privlači v takšne poskuse. Če ob tem ni posebnih telesnih znamenj in če uživanje droge ne zahteva vedno večje količine, govorimo o psihični odvisnosti. Pri mnogih drogah pa je potrebno stalno povečevati količino, da se doseže zaželeni učinek. Pravimo, da se toleranca organizma veča, droga postaja organsko potrebna. Če takšen človek nima možnosti, da bi prišel do droge, se pri njem pojavijo abstinencijska znamenja, ki jih uživalci imenujejo "kriza". Prav to pa je značilnost telesne odvisnosti in zaradi tega mučnega stanja so odvisniki mnogokrat pripravljeni storiti vse, samo da bi si zagotovili drogo. Taki postanejo pogosto delikventni in s tem nastaja v mnogih deželah hud socialnopedagoški problem.

Osebam, ki so psihično ali fizično odvisne od drog, pravimo odvisniki. Izraz norkoman za vse takšne osebe ni pravilen, ker so to le tisti, ki so odvisni od narkotikov iz skupine opiatov. Sprejemljiv naziv za odvisnike je tudi toksikomani. Številke, ki govorijo o uživalcih drog, so prav grozljive in iz dneva večje. Tako naj bi po nekaterih podatkih preko 400 milijonov Kitajcev redno uživalo opij. V deželah Srednje in Južne Amerike je žvečenje listov koke povsem normalno, enako kot uživanje marihuane in hašiša v nekaterih vzhodnih deželah, v Indiji je tako z opijem, pri nas s cigaretami, alkoholom in kavo. Vsaka družba določi, kaj je zanje normalno in kaj ni.

Nekateri avtorji različnih raziskav, ki so ugotavljali, kakšna je razširjenost drog med ljudmi, govorijo o tem, da je človeštvo postalo suženj in žrtev drog.

Trgovci z drogami seveda spretno in pogosto uspešno odkrivajo širok teren za svojo "ponudbo" pri določenem delu mladih, obremenjenih z uporom proti družbi in dokazovanjem sebe, tistih, ki zelo hitro postanejo žrtve posnemanja in raziskovanja prepovedanega. O tem bi želela več napisati v prihodnji številki. Droge se med mladimi zelo hitro širijo, vse več jih imamo zadnja leta tudi v našem okolju in prav gotovo nikomur ne koristi zapiranje oči pred tem pojavom.

Gordana Rostohar, dipl. psiholog

Planinsko društvo
BOHOR Senovo

vabi člane društva na

OBČNI ZBOR DRUŠTVA

O našem delu in načrtih vas bomo seznanili v petek, 28. februarja ob 17. uri v sindikalni dvorani Termoelektrarne Brestanica.

Po uradnem delu – poročila o dejavnostih in volitvah – bo tudi projekcija zanimivih dia-pozitivov s planinskih izletov naših članov.

Pridite, veseli vas bomo!

Upravni odbor PD

Zdaj je pravi čas, da se odločite, kje prijetno preživeti in praznovati 8. marec. Planinci Planinskega društva Bohor Senovo smo vas tudi letos rešili zadrege.

Tudi letos pripravljamo PLANINSKI PLES, ki je tradicionalno v času DNEVA ŽENA. Letos se boste lahko v naši organizaciji zabavali in razvedrili v soboto, 7. marca 1992 ob 20. uri na istem mestu kot doslej – v Domu XIV. divizije na Senovem. Tudi tokrat smo se potrudili in pridobili k sodelovanju znano slovensko glasbeno skupino Štajerskih sedem.

Vstopnice po 300 SLT so že v predprodaji pri naših poverjenikih, v Valvasorjevi knjižnici v Krškem pri Antoniji Amon in v Lekarni na Senovem. Po 2. marcu pa jih boste lahko kupili na blagajni Doma XIV. divizije na Senovem. Preživite sobotni večer v prijetni atmosferi – z nami!

Krški rokometaši nadaljujejo ligaško tekmovanje

Krško člansko društvo je v soboto, 15. februarja, s tekmo proti ekipi Celja vstopilo v drugi del tekmovalne sezone 1991/92 – v prvi republiški ligi. Premor po jesenskem tekmovalnem delu je moštvo, ki ga vodi Janez Simončič, dodobra izkoristilo za treninge, ki so bili, po trening tekmah sodeč, uspešni. Tako so Krčani odigrali sedem tekem, od tega pet z ekipami, ki nastopajo v slovenski "zvezni ligi". Pri tem so poraz doživeli samo z Velenjem, premagali pa so ribniški

Inles, ekipo Slovenj Gradca in ptujske Drave. V ekipi ni prišlo do sprememb, tako da bodo njeno kakovostno jedro še naprej sestavljali vratarja Bordnik in Božič ter igralci v polju: Iskra, Kekič, Keše, Novak, Vertovšek, Urbanč D., Bogovič in Martinčič.

Cilj ekipe je obdržati četrto mesto na prvenstveni lestvici, za katero jim je najbolj nevaren konkurent ekipa škofjeloškega Šeširja, z malo športne sreče pa za Krčane tudi tretje mesto ni nedosegljivo.

Sicer pa bo ekipa vse tekme (kot gostitelj) odigrala v športni dvorani osnovne šole v Leskovcu, s pričetkom ob 19.30. Ligaški spored je naslednji:

- 29. februarja – Krško : Ormož
- 14. marca – Krško : Radeče
- 28. marca – Krško : Kamnik
- 11. aprila – Krško : Velika Nedelja
- 25. aprila – Krško : Grosuplje
- 9. maja – Krško : Črnomelj

V gosteh pa bodo člani RK Krško igrali z ekipami Mokrc-Ig, Dobova, Šešir-Škofja Loka, Izola, Dol, Krog in Celje.

Kadeti, ki so po jesenskem delu lige na prvem mestu, nadaljujejo tekmovanje v začetku aprila. Njihovi nastopi na domačem igrišču bodo naslednji:

- 10. aprila – Krško : Presad-Šmartno
- 17. aprila – Krško : Sevnica
- 1. maja – Krško : Brežice
- 27. maja – Krško : Radeče

V gosteh bodo igrali Krčani s Trbovljami, Dobovo, Dolom in trboveljskim Rudarjem.

Vse ljubitelje rokometu vabimo, da se tekem udeležijo v čim večjem številu, ker s tem pomagajo ekipi do večjih uspehov, klubski blagajni pa, da se znebi pajčevine.

Ž. Šebek

Zbor društva sevniških vinogradnikov:

Z nenehnim učenjem do boljše kakovosti

Zbor sevniške podružnice društva vinogradnikov je bil le ena izmed stopničk v nenehnem delu tega združenja. Njihova prizadevnost se kaže že v udeležbi: od okrog 350 članov jih je v nedeljo, 2. februarja, prišlo v sevniški hotel Ajdovec skoraj 150. Od predsednika, gospoda Rada Umeka, smo izvedeli, da je rdeča nit njihovega delovanja izobraževanje, že vse od ustanovitve. Letno organizirajo povprečno štiri predavanja, lani pa so za 42 svojih članov pripravili 42-urni tečaj o kletarjenju. Tudi na nedeljskem zborovanju se niso odrekli predavanju: mag. Julij Nemanič jim je govoril o negi vina, pripravi na stekleničenje in o novih sortah vinske trte na trgu.

Sevniški vinogradniki so se pred dvajsetimi leti vključili v novomeško društvo, pred približno desetimi leti pa so ustanovili podružnico kar v domači občini. Vsa ta leta strokovnega usposabljanja so seveda pustila neizbrisne sadove: degustacijska komisija vedno znova ugotavlja, da se kakovost vina v obeh občinah vsako leto izboljšuje. Zlasti so rezultati očitni tam, kjer so odvisni od kakovosti kletarjenja. Vsako leto organizirajo prikaz zimske rezi trsov in tudi letos bodo to storili ob koncu februarja ali v začetku marca. Sredi marca načrtujejo tudi predavanje o zaščiti vinske trte in dognovanju. Pri usposabljanju uspešno sodelujejo s sevniško kmetijsko pospeševalno službo, sklenili pa so tudi dogovor o konstantnem pregledovanju nasadov in o možnostih njihovega pregleda ter svetovanja ob pojavih raznih bolezní.

V sevniški občini je s trto zasajenih okrog 2.500 ha, od tega je nekaj večjih vinogradov, večina pa je takih s po 600–1.000 trsi, ljubiteljskih. Tem nasadom pripisujejo velik pomen, saj

so s tem obdelani skoraj nedostopni tereni, ki so neuporabni za vzgojo kake druge kulture.

Degustacijo lanske letine pripravljajo sevniški vinogradniki v gostilni Kragelj. Vzorce bodo zbirali v četrtek, 27. februarja med 14. in 18. uro, degustacija pa bo v nedeljo, 29. februarja dopoldne v domu Društva upokojencev v Sevnici. Za podruž-

nično ocenjevanje bo, po besedah gospoda Umeka, zadostoval vzorec 3 litrov in 100 litrov tržnih viškov, ki jih mora imeti na voljo vsak pridelovalec. Za udeležbo na društvenem ocenjevanju in degustaciji v Novem mestu, ki bo v času do 15. aprila, mora vsak pridelovalec prinesiti 1 liter vzorca in 300 tolarjev, na prodaj pa mora imeti tudi najmanj 200 litrov vina.

Konjerejci so se organizirali

Za napredek konjereje v Posavju

Kljub deklarirani potrebi po reji konj se je okoli 240 rejcev iz Posavja nenehno srečevalo s težavami, ki zadevajo ekonomičnost te reje, zdravstveno zaščito, selekcijo živali in še kaj. Del krivde za to so samokritično pripisali svojemu neorganiziranemu nastopanju. V Krškem so zato 2. februarja ustanovili Posavsko konjerejsko društvo in obetajo si, da bo njegovo delovanje učinkovitejša pot za ponovno uveljavitev te panoge kmetijstva.

Kajti konjereja je, kot je dejal inž. Jože Kramar iz kmetijske pospeševalne službe v Krškem, nazadovala v celi Sloveniji, ne le v Posavju. Konje so izpodrinili kmetijski stroji, manjkalo je skrbi za ustrezno pasemsko strukturo na določenih področjih, rejci so bili brez strokovnega znanja in neorganizirani, zdravstveno varstvo konj pomanjkljivo, odkupne cene za konje pa daleč premajhne v primerjavi s cenami za govejo živino.

Na podlagi naštetih pomanjkljivosti so udeleženci ustanovnega občnega zbora zlahka sestavili svoj program dela: poskrbeti bodo morali za kvalitetne in priznane žrebce; doseči, da se za posavsko območje specializira veterinar za zdravstveno varstvo konj, da se zagotovi zadovoljiva oskrba z zdravili in optimalna mreža pripustnih postaj; dvigniti raven lastnega strokovnega znanja, svoje rejske rezultate pa primerjati in preverjati na razstavah in sejmih.

Na zboru so sprejeli statut in izvolili organe društva. Trinajstčlanski upravni odbor sestavljajo: Jože Urbanč, Franc Longo, Avgust Colarič, Lado Pacek, Anton Miler iz občine Krško, Željko Jurač, Tone Pla-

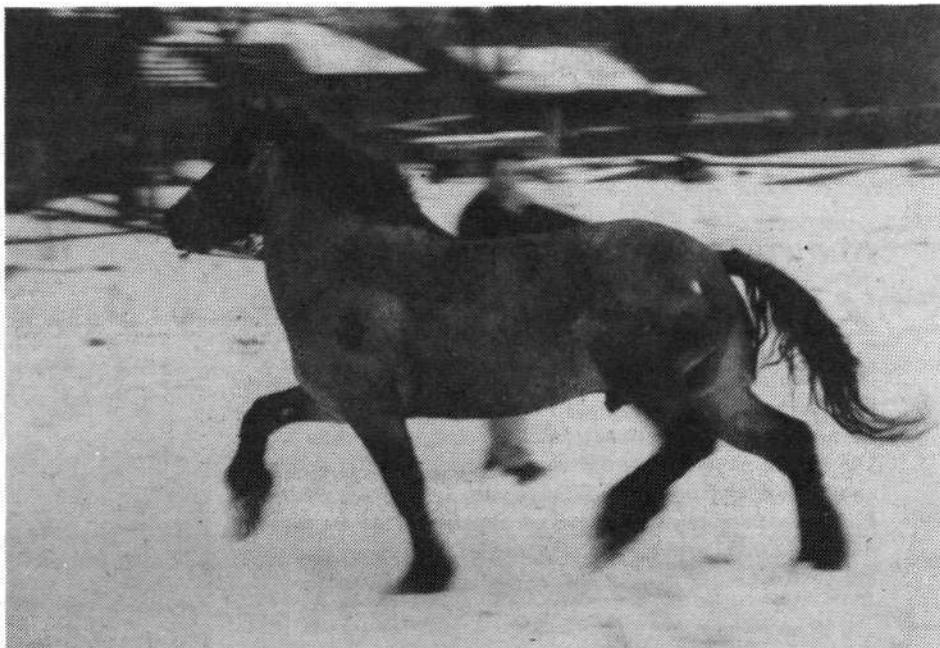

Posavski konjerejci so se ustanovnega zbora svojega društva udeležili v precej velikem številu. Videti je bilo, da takega srečanja že vse predolgo ni bilo, saj so tokrat nanizali cel kup težav, s katerimi se pri vsakodnevno srečujejo in ki jih brez strokovne in institucionalne pomoči ter skupnega dogovora ne morejo rešiti. Tu pa so imeli priložnost, da postavljajo vprašanja in dobijo vsaj delne odgovore od gostov svojega zbora: Edija Staroveškega, specialista za konjerejo iz Živino-rejsko-veterinarskega zavoda Celje, in Gabrijela Metelka, strokovnega delavca v občinskem sekretariatu za kmetijstvo. Povabljen je bil tudi njegov sekretar Andrej Kovačič, prav tako Vida Femec iz Medobčinskega inšpektorata, vendar se ta dva vabilu nista odzvala. Na sliki: udeleženci ustanovnega občnega zbora, drugi z desne je predsednik upravnega odbora društva Jože Urbanč.

ninc, Branko Slak, Ivan Gral in Franc Lajkovič iz občine Brežice, iz sevniške (kjer je konjerejcev najmanj) pa Janez Vidrih, Janez Požun in Bojan Radej. Jožeta Urbanča iz Velikega Podloga so izbrali za predsednika in Anton Milerja za podpredsednika upravnega odbora. Poleg imenovanih so izvolili še tajnika in petčlanski nadzorni odbor.

Branko Šoba, ki je v imenu Slovenske ljudske stranke (prej SKZ) pozdravil udeležence zbora, je pripomnil, da bi rejci morali bolj poudarjati cilje konjereje – med drugim je to reja konj za potrebe obrambe in turizma, najbrž pa bo prav kmalu prišel čas, ko bo konj zopet postal tudi nadvse dobrodošla delovna žival. In prav za ta namen so pasme, ki jih gojijo v Posavju, v prvi vrsti primerne. ■

Sadjarji hočejo nastopati organizirano

2. februarja je bilo ustanovljeno Sadjarsko društvo Posavja

V Posavju je preko 900 ha intenzivnih nasadov, kar pomeni preko 20 % vseh slovenskih sadovnjakov. S sadjarstvom se v tem prostoru ukvarja veliko ljudi, poklicno, polpoklicno in ljubiteljsko. V letu 1990 smo v Posavju prodali 10.426 ton sadja, kar zopet govori o izrednem deležu našega sadja v slovenski proizvodnji.

Toda ustavilo se je pri organiziranosti naše branže. Ker nastopamo vsak zase, delamo nelojalno konkurencu drug drugemu, namesto da bi združeni organizirano nastopali in dosegali zavirljivo ponudbo po kvantiteti in kvaliteti. Ustvariti bi si morali renome, ki nam po naši pridnosti in naravnih pogojih pripada. Vedeti moramo, da nam sadjarska znanost pripisuje lege, ki so sposobne dajati najkvalitetnejše sadje (jabolka) v Evropi. Toda tega ne znamo pridelati, ker nam primanjkuje znanja, predvsem pa ne znamo svojih pridelkov ustrezno prodati. Znano je, da so jabolka v jeseni pri nas najcenejša, ker delamo neorganizirani, namesto da bi enotno predstavljali čvrsto in učinkovito trgovsko mrežo, ki bi na trgu nekaj pomenila.

Navedene ugotovitve in dejstvo, da se letos v zasebnem sektorju površine, obnovljene s sadnimi vrstami, povečujejo za 40 in več od-

vo sadja ter najugodnejšo možnost prodaje. To pa ni enostavno, ker nimamo izdelanega in organiziranega sistema prodaje. Naše sadje ima perspektivo le na zahodnoevropskem trgu, do katerega se bomo morali sadjarji sami prebiti, ker je le-ta izključno privilegij družbenega sektorja. Kmet pride zadnji na vrsto in dobi, kar "njim" ostane. Pa zna pošteno delati in zato ne sme biti več tako neu-

stotkov, kažejo, da bo potrebno veliko storiti na tem področju, da ne bodo te naložbe postale zgrešene. Država mora biti toliko pametna, da nam bo omogočila ustrezno izobraževanje, s tem ustrezno in kvalitetno pridelava-

men, da si ne bi znal v bodoče organizirati tudi prodaje.

Veliko je še stvari, ki so nas pripeljale do tega, da smo se odločili ustanoviti svojo stanovsko organizacijo, v kateri bi skušali reše-

vati večino naših problemov. Preko društva bi zadovoljevali svoje potrebe po izobraževanju, po spoznavanju novosti v stroki doma in v tujini, povezovanju s sorodnimi organizacijami, slediti pa moramo tudi trženju in ga čim bolj spoznati.

Postati hočemo primeren partner vsem, ki želijo tako ali drugače vplivati na razvoj naše panoge. Želimo imeti svoj poskusni center za sadne kulture, ki rastejo na našem področju, da bomo tekoče seznanjeni z novostmi v stroki. Precej čudno je tudi dejstvo, da nimamo, kljub pomenu našega sadja v Sloveniji, svojega specialista (strokovnjaka) za sadjarstvo. Mi se ne bojimo konkurence, ravno nasprotno. Želimo, da bi čim več primernih leg izkoristili za to zlahtno kulturo in tako prispevali tudi k malo boljšemu položaju kmetijstva. V naše vrste so vabljeni sadjarji in ljubitelji sadjarstva, ne glede na posest in sektor.

Na ustanovnem zboru društva nas je bilo okoli 130 in večina se je že prvi dan včlanila v društvo, ki deluje na regijski ravni in ga ne ovirajo občinske meje, ker je pomemben le skupen interes: **pridelati kar največ izredno kvalitetnega sadja in zanj čim več iztržiti, potrošniku pa ponuditi kvaliteto, ki si jo želi.**

Predsednik:
Toni Koršič

Kmetijski zavod Ljubljana
Kmetijska svetovalna služba KRŠKO

Predavanja za kmetijce

V okviru zimskega izobraževanja kmetov pripravlja kmetijska svetovalna služba Krško že drugi niz predavanj in vabimo vas, da se jih udeležite.

Hkrati vas obvešamo, da bo tudi letos ponovno potekalo brezplačno testiranje traktorskih škroplilnic; poljedelskih in sadjarsko vinogradniških pršilnikov. Tudi manjša popravila bodo brezplačna, večja popravila pa bo treba plačati. Prav tako bo potrebno plačati material za popravilo. K testiranju vabimo predvsem tiste, ki svojih škroplilnic še niso dali testirati. Prijave sprejemamo na Kmetijski svetovalni službi Krško, tel. 22-352. Prijavite se čim prej. O točnem kraju, datumu in uri testiranja boste naknadno obveščeni.

Program izobraževanja se je začel 15. februarja in doslej so bila izvedena naslednja predavanja: ADAPTACIJA HLEVOV ZA PRAŠIČE IN ETOLOGIJA PRAŠIČEV (doc. dr. Ivan Štuhec); SUŠENJE SADJA (inž. Lojze Pirc) in OBLIKE ZDRUŽEVANJA KMETOV (ZADRUŽNIŠTVO) – predaval je prof. dr. Matija Kovačič.

Februarja, marca in aprila pa služba načrtuje še naslednja predavanja:

PREHRANA GOVEDI, v petek, 21. februarja ob 9. uri v sejni sobi B občine Krško. Predaval bo inž. Jože Kramar.

PROBLEMATIKA VINOGRADNIŠTVA V KRŠKI OBČINI (predavanje in razgovor), v ponedeljek 24. februarja ob 9. uri v sejni sobi A občine Krško. Predavali bodo: dipl. inž. Jože Maljevič, inž. Lojze Pirc, dipl. inž. Aleš Germovšek, inž. Janko Bosteale in inž. Toni Koršič.

GNOJENJE, UPORABA GNOJEVKE, GNOJENJE VINOGRADOV, v torek, 25. 2. ob 16. uri v Gasilskem domu Krško. Predaval bo prof. dr. Mirko Leskošek z Biotehniške fakultete v Ljubljani.

Izobraževanje je bilo intenzivno že januarja, v tem mesecu je pospeševalna služba organizirala naslednja predavanja: SUHOMESNATI IZDELKI (inž. B. Radej), PAŠNO-KOŠNI SISTEM IZRABE TRAVNE RUŠE (Jože Lužovec), RAZVOJNE PERSPEKTIVE VINARSTVA (Julij Nemanič), NOVOSTI PRI VARSTVU RASTLIN – POLJEDELSKIH, SADJARSKIH, VINSKE TRTE (predavatelji iz podjetij Schering, Pinus, Ciba-Geigy, Rohm & Haas, Tovarna dušika Ruše) in še kratko predavanje o varstvu pri delu s fitofarmacevtskimi sredstvi, PRIDELOVANJE KROMPIRJA (Lojze Metelko), NOVOSTI PRI PRIDELOVANJU RIBEZA IN OSTALEGA JAGODIČEVA Z DEMONSTRACIJO REZI (Franc Lomberger).

EKONOMIKA KMETOVANJA IN POMEN KNJIGOVODSTVA NA KMETIJI, v sredo, 26. februarja ob 16. uri v sejni sobi A občine Krško. Predaval bo dipl. inž. Tevž Tavčar iz Republiške uprave za pospeševanje kmetijstva.

REPRODUKCIJSKE MOTNJE PRI KRAVAH, v četrtek 27. februarja ob 9. uri v sejni sobi A občine Krško. Predaval bo dipl. inž. Stane Bevc iz Kmetijskega zavoda Ljubljana, prisoten bo tudi veterinar.

PRIDELAVA ZELENJAVE NA DOMAČEM VRTU, v sredo 4. marca ob 9. uri v sejni sobi A občine Krško. Predavala bo dipl. inž. Marta Kastelic. Predavanje organizira Aktiv kmečkih žena Krško.

PRIDELOVANJE KORUZE IN OSKRBA ŽIT, v petek, 6. marca ob 9. uri v sejni sobi A občine Krško. Predavala bo dipl. inž. Marta Kastelic.

MOŽNOSTI RAZVOJA KMEČKEGA TURIZMA (ZAKONODAJA, PRODAJA), v petek, 27. marca ob 9. uri v sejni sobi A občine Krško. Preda-

vali bosta ga. Milena Kulovec in ga. Mojca Kraševce.

UREJANJE KMEČKEGA DVO-RIŠČA IN OKOLICE, v sredo 8. aprila ob 9. uri v sejni sobi A občine Krško. Predavala bo inž. Branka Radej-Koren.

OKENSKE IN BALKONSKE RAS- TLINE, v četrtek 19. marca ob 9. uri v

sejni sobi A občine Krško. Predaval bo g. Slavko Zgonc iz Agrotehnike Ljubljana.

Organizirali bomo še predavanje o sadjarstvu z demonstracijo rezi, o čemer boste vsi sadjarji naknadno obveščeni, ostali pa le preko zbiralnic mleka in radija Brežice.

Vaši kmetijski svetovalci

OPRAVILA NA VRTU V FEBRUARJU

V zelenjavnem vrtu:

- zdaj je čas za pripravo kališča;
- konec meseca za sajenje paradižnika, paprike in drugega;
- ko je toplo in suho, za pripravo gred;
- za dodajanje komposta v zemljo.

V okrasnem vrtu:

- je čas za zaščito rastlin s slamo, da ne bi prezgodaj vzklije;
- za obrezovanje dreves in okrasnih grmovnic;
- za setev oziroma pikiranje balkonskih rastlin;
- za čiščenje gomoljev gomoljastih begonij, kan in drugih gomoljastih rastlin;
- za gnojenje sobnih rastlin, ki jih je treba odslej zalivati nekoliko obilneje;
- za prezračevanje prostora, v katerem prezimujejo rastline.

Izdelati je potrebno natančen načrt, kaj boste med letom sejali in sadili v zelenjavnem vrtu. Še zlasti je pomembno, da skupaj sadite samo tiste vrste zelenjave, ki se prenašajo.

PRAKTIČNE POSODE ZA SEJANJE

Plastične posode, ki jih je mogoče zlagati drugo na drugo, namenjene pa so za hranjenje živali, je mogoče odlično uporabiti tudi za setev okrasnih in uporabnih rastlin.

Ko ste v take posode posejali seme, jih zložite drugo na drugo in jih pustite tako, dokler se ne pojavijo prvi klični listi. Tako boste med klitjem zagotovili zadostno in stalno vlažnost zraka. Ko rastlinice vzniknejo, jih morate pikirati, torej posaditi vsako posebej.

ZAŠČITITE LESENE ELEMENTE V VRTU

V dneh, ko temperature niso prenizke in je vreme lepo, se lahko lotite dela na vrtu. Zaščitite vse lesene elemente: ograje, pergole, vrtno pohištvo, cvetlična korita in vse drugo, narejeno iz lesa. Za premazovanje in zaščito lesa uporabite samo tista sredstva, ki ne škodujejo okolju. Dosedanje izkušnje in poskusi so namreč pokazali, da rastline umrejo, če rastejo v koritih, premazanih s sredstvi za zaščito lesa, ki vsebujejo strupene snovi.

VRTNE STEZE, PREKRITE Z DREVESNO SKORJO

Ni nujno, da so vrtno steze (poti) tlakovane s kamnom, še manj je zaželen beton. V vsakem vrtu pa bo dobrodošla steza, prekrita z drevesno skorjo. Polaganje skorje je čisto enostavno, ta temno rjavi naravni material pa je dokaj trajen, zelo dobro pristaja k zemlji in rastlinam pa tudi h kamnu in lesenim elementom v vrtu.

Kako urediti takšne steze?

Najprej je treba trasirati stezo, in sicer tako, da na količke pritrdite vrvico. Nato izkopljete zemljo za temelj, kakih 20 cm globoko. Vzdolž napete vrvice zemljo navpično zasekajte z lopato za prekopavanje. Tako boste pozneje lažje namestili deske za robove grede. Če so tla prepustna, vam ni treba uporabiti drenažnega materiala, sicer pa morate položiti kakih 5 cm visok drenažni sloj iz gramoza ali peska. Potem je treba namestiti impregnirane deske, ki obrobijo stezo oziroma jo ločujejo od gred. Deske učvrstite z lesenimi količki – tudi ti morajo biti impregnirani. Naposled na pripravljeno podlago nasujte sloj skorje. Kolikor debelejši je ta sloj, toliko trajnejša bo steza. To lepo naravno stezo boste s hojo učvrstili.

Svetovalka za kmečka gospodinjstva:
Branka Radej-Koren

Sibirska zima v pravljčnih Karpatih

V teh zagatnih časih pritegne človeka vabljivo povabilo na poceni zimovanje na Karpate, našo pradomovino. Kar neverjetno je videti, ko prebereš, da se za vsega 150 nemškimi markami skriva sedem polnih penzionov, tedenska smučarska karta, prevoz in še trije avtobusni izleti po Ukrajini. Če imaš vsaj malce avanturističnega duha, velja poizkusiti.

In smo! Poldrugi ducat Brežičanov nas je nedavne zimske počitnice izkoristilo za smučanje v kar precej odmaknjenem Tisovcu, zatišni in pravljčni dolini sredi prostranih Karpatov. Prvo srečanje z Ukrajino in Ukrajinci na mejnem prehodu Čop ni nič kaj vabljivo, zato pa toliko obetavnejši prihod na cilj. V Tisovcu, izvemo kasneje, so se pred dvema desetletjema urili vojaki Varšavskega pakta, sedaj pa je to zimsko športno središče sovjetske armade. Pravzaprav je bilo, kajti tri dni pred našim odhodom so objekte začele prevzemati ukrajinske oblasti. Sredi kompleksa osrednjih objektov s 120-metrsko skakalnico, hotelskimi in gostinskimi objekti, telovadnico in prvim smučiščem je zavihrala modro-rumena zastava mlade države.

S svojima barvama simbolizira vse bogastvo in lepoto prostrane dežele: pšenična polja in modro nebo. Nova samostojna država pa ima tudi mnogo zemeljskega plina, nafte in premoga; hkrati je druga jedrska sila v Evropi, z 12 jedrskimi elektrarnami pa obenem energetska velesila. Tudi zloglasni Černobil je v bližini njenega glavnega mesta Kijeva. Vsega svojega naravnega bogastva pa Ukrajina ni koristila sama, kajti tudi to republiko je dolga desetletja ožemala velika država ruskih sovjetov. Ukrajinci upravičeno upajo na boljše čase, danes pa jim je še hudo.

O tem se lahko kmalu prepriča skupina turistov iz prav tako osamosvojenе Slovenije: Ko na črno zamenjamo marke, dobimo za 5 DEM 400.000 rubljev, kar je povprečna mesečna plača tamkajšnjih prebivalcev. Pa potem ne veš, kam z rublji, kajti tudi v Lvovu, enem večjih ukrajinskih mest, kamor se popeljemo, ni denarja mogoče smiselno porabiti. Za njihove kupone, ki predstavljajo začasni denar, velja isto. Zato se je še najbolj pogoditi z vojaki, ki zvečer pridejo v sobo in ponujajo vse od krznene kučme ali plašča do bluze z vojaškimi oznakami ali škornjev. Največ denarja zato porabimo za slovenske pijače, ki jih imamo s sabo in si jih radi privoščijo tudi oficirji z zajetnejšimi mošnjami. Hrane nam namreč ni treba kupovati, kajti vsi trije obroki so še preveč obilni in res si ni težko predstavljati, s čim so se spopadale kronane glave, ko so pred stoletji vstajale iz obloženih miz.

Še najmanj smo v Tisovcu bili zadovoljni s smučanjem. Vsa štiri smučišča, vlečnice in sedežnica so slabo vzdrževani, upravljanci pa preveč leni, da bi iztržili kaj več. Športni objekti, na katerih je bilo pred dvema letoma svetovno prvenstvo v prostem stilu, so zanemarjeni. Morda bo v prihodnje, potem ko so jih prevzeli Ukrajinci, vendarle bolje. Nam pa seveda kljub temu ni bilo dolgčas, kajti na

Trg v Lvovu, katerega značilnost so hiše s samo tremi okni.

voljo smo imeli tudi lepe tekaške steze, telovadnico, savno, biljard klub, fitness kabinet in še marsikaj drugega. Za teden dni torej dovolj nepozabnih doživetij. Tudi naša avantura je zato v polni meri uspela.

Vlado Podgoršek

Vabilo na letno konferenco

Krške podružnice Kmečke zveze – ljudske stranke

Kmečka zveza – ljudska stranka, podružnica Krško, sklicuje za v nedeljo, 23. februarja ob 9. uri svojo redno letno konferenco. Sestanek bo v mali dvorani krškega kulturnega doma in udeleženci bodo lahko med sestankom poravnali tudi članarino v stranki. Vabilo je podpisal predsednik SKZ – LS, Branimir Vodopivec.

Iskanje lokacije za odlagališče RAO: Predstavitev študije o 2. stopnji izbora

Predstavitev rezultatov in revizije študije "Izbor lokacije odlagališča nizko in srednje radioaktivnih odpadkov v Sloveniji – 2. stopnja" bo 20. februarja, torej danes, na Geološkem zavodu Republike Slovenije – Inštitutu za geologijo, geotehniko in geofiziko v Ljubljani. Predstavitev skupaj prirejajo Ministrstvo za energetiko – Agencija za radioaktivne odpadke, Komisija za revizijo študije in naročnik študije, Nuklearna elektrarna Krško. Povabljen je tudi predstavnik občine Krško kot ene od tistih, v katerih so bile po 1. in 2. stopnji raziskav ugotovljene potencialne lokacije za odlagališče nizko in srednje radioaktivnih odpadkov.

S snegom so se morali spoprijeti tudi vojaki.

Vidmov reciklirani papir

Se bodo že v naslednjem šolskem letu otroci učili iz učbenikov, tiskanih na recikliranem papirju?

V začetku februarja so se v Vidmu na delovnem sestanku zbrali predstavniki Ministrstva za šolstvo Niko Žibret, dr. Srečo Zakrajšek z Republiškega zavoda za šolstvo, pomembnejši slovenski tiskarji in založniki, Miloš Medved, namestnik direktorja, in Jože Raušl, direktor OE Papir. Zadnja dva sta seveda zastopala Videm, prvega proizvajalca pigmentiranega recikliranega papirja v Evropi.

Namen njihovega srečanja, ki je bilo prvo te vrste nasploh, je bil dogovor o tem, da se vsi skupaj enotno odločijo ZA šolski program, ki obsega učbenike in zvezke iz recikliranega papirja. Cilj te odločitve je po eni strani to, da bi bili učbeniki cenejši, po drugi pa gre za nujno po prebujanju ekološke zavesti že pri najmlajših.

Idejo podpirata tako ministrstvo kot Zavod za šolstvo Republike Slovenije, zelo ugodno pa so prve ekološke izdelke ocenili tudi Zeleni Slovenije.

Da reciklirani papir tudi po kakovosti tiska ne zaostaja za ostalimi papirji, sta potrdila predstavnik Delove tiskarne in Mariborskega tiska. Pri slednjem so že pripravili program izdelave recikliranih zvezkov, ki so prenesli vse teste šolarjev.

Vsi navzoči so menili, da bo zelo pomembno vlogo pri uveljavljanju naravi prijaznih zvezkov in učbenikov odigrala cena, ki bo prav gotovo nižja kot cena brezlesnih papirjev. O tem in o vseh ostalih podrobnostih se bodo pred dokončno sklenitvijo posla v enaki sestavi pogovarjali na bližnjem sestanku, ki ga bo sklical Ministrstvo za šolstvo v Ljubljani.

Mira Urek

Še enkrat:

Papirkonfekcija je Papiroti postala

V prejšnji številki Našega glasa se nam je pod tem naslovom v besedilu zapisala nerodnost. Trdili smo, da je Papiroti v času med julijem in decembrom 1991 imel 5-odstotni delež dobička v prihodku in da je to na zaposlenega znašalo 7.122.000 SLT. To je seveda nesmisel oziroma križanje podatkov iz dveh sosednjih vrst, ki je nastalo nenamerno, v naglici. Na zaposlenega je torej delež dobička znašal dobrih 56.524 SLT. Za napako se opravičujemo.

Anonimni junaki

“Zaradi varstva zunanjega videza naselij je prepovedano: 1. pisati, risati ali na kakršenkoli drug način umazati ali poškodovati zidove hiš in drugih stavb, ograje, prometno signalizacijo in podobno.”

To je le ena izmed štirih točk prepovedi, ki so zapisane v občinskem Odloku o javnem redu in miru, ki ga bodo na naslednji seji sprejeli delegati krške skupščine. Posledica je lahko razen kazni, predvidene z odlokom (predlaganih 2.500 SLT) tudi zasebna tožba lastnika onesnažene fasade (odškodnina!) in tožba tistega, ki ga sam napis ali risba žali, napada, onečašča ...

“Make love and piece, fuck off police,” je bilo moč prebrati še na sosednem grafitu, ki je izginil pod barvo takoj, pričujoči pa malo kasneje. Lepega dne je namreč nekdo “okrasil” fasado pri krški Elektrotehni in izkušeni ljudje pravijo, da gre v bistvu za vdor demokracije k nam, po ulici pa je šel glas, da sta bila dva odrasla mulca, ki sta v Krškem znani faci.

Kakorkoli že: nič nimam proti javnemu izjavljanju dobrih misli in kakemu pametnemu, sočnemu grafitu. Taka simbolika pa, četudi tisti hip porojena samo iz objestnosti, za katero je tokrat verjetno šlo, ne obeta nič dobrega. Vse preveč je trenutno v Krškem in okolici bede, nerazpoloženja, nervoze, preobčutljivosti na čisto vse. Krivi nam bodo delodajalci, policaji, ki bodo morali opravljati svoje delo – to pa je zaščita reda, miru in vsake lastnine – sosedje, državljani iz ostalih republik bivše Jugoslavije, naturalizirani priseljenci druge narodnosti, ki jim doslej še na misel ni prišlo, da bi bilo zaradi njihove nacionalnosti z njimi kaj narobe, ker jim tega doslej ni še nihče pripisal. Tak poziv pa je, čeprav v zezanciji, kakor prvi kamen ali klofuta. Lahko da se ne bo zgodilo nič, lahko pa se utrga plaz. Plazu pa se ne da kontrolirati. Zato je bolje, da ga skušamo skupaj preprečiti.

Danes je nekomu napoti “Jugovič”, jutri bo kaka skupina proti vsem, ki nosijo (na primer) uhane ali zaponke, skin headi bodo pričeli preganjati kogarkoli, najraje nemočne, Slovenci bodo preganjani od Slovencev, ki imajo vsi čevlje številko 56... Segregacija in grupiranje ne potrebuje veliko smiselnih vzrokov. Važno je, da je fešta. Eni se zaba-

vajo, drugi pa... Razmah nacionalizma v Nemčiji, Avstriji in Italiji kaže, da te stvari služijo kot dober ventil socialnemu nezadovoljstvu. Problem z njim je le to, da mora vedno biti nekdo na “oni strani”, ki nasrka. Zapomniti si velja, da je ravno v Sloveniji pomembno vlogo v procesu narodovega prebujanja odigral odbor za zaščito človekovih pravic.

Tale vic je prinesel kolega, gastarbajter, inženir računalništva: V Nemčiji obstaja sistem štacun, ki imajo nekoliko nižje cene in kjer se oskrbujejo prebivalci s tanjšimi denarnicami. Seveda je med njimi največ tujcev z juga Evrope in v zadnjem času Vzhodnih Nemcev (Osiji jim pravijo). Postavi se torej Osi v vrsto pred blagajno take prodajalne v Muenchenu in začne nergati, da mu včasih, v pravi Nemčiji, niso rekli, da bo tudi tu moral čakati v vrsti za hrano. Za njim se oglasi Turek v svoji polomljeni nemščini: “Wir nicht rufen euch hir!”

Foto: Ljubo Potočnik

Slovenski krščanski
demokrati

Pripravljajo nov ciklus

“Korak k resnici”

V ciklusu večerov, ki nosijo skupni naslov “Korak k resnici”, bomo organizirali več okroglih miz, prvo načrtujemo za 29. februar. Pogovarjali se bomo o pereči problematiki razvojnih možnosti turizma v Posavju, vplivu NEK na to dejavnost in mestu, ki ga ima Posavje v konceptu razvoja slovenskega turizma. Hkrati bomo prikazali film z delovnim naslovom “Prav lušno je res na deželi”. Film govori o kmečkih opravilih in običajih v okolici Krškega. K razgovoru smo povabili ministra za turizem Inga Paša, gospoda Marjana Rožiča, predsednika Turistične zveze Slovenije, ter vse, ki so v Posavju tako ali drugače povezani s turizmom.

Naslednja okrogla miza (teden dni kasneje) bo obravnavala vlogo ženske v slovenski družbi, tretjo (marca) pa bomo namenili vlogi in liku slovenske matere.

Predsednik SKD Krško
Danilo Siter